

Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBANYASZATI VÁLLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM 10. SZÁM ÁRA: 2,30 FORINT 1990. OKTÓBER 1.

Rendkívüli kongresszus a BDSZ-ben Ülésezett a szövetségi tanács

Szeptember 17-én, az UDSZ képviselőinek részvételével ülésezett a BDSZ Szövetségi Tanácsa.

Horváth Sándor, az UDSZ titkára elmondta, hogy a testület két napirendi pontot tárgyal meg. Elsőnek a szénbányászati szerkezet-átalakítási koncepciójára készült kormányhatározatból adódó szakszervezeti feladatokat tüzték napirendre. A testület ezzel kapcsolatban két, kollektívánkat is érintő állásfoglalást hozott. Az elsőben kitértek arra, hogy egyet-értenek az ipari és kereskedelmi miniszter szerkezetátalakításra vonatkozó javaslatával. Létrehoztak egy Szerkezetátalakítási Központot, melynek élére várhatóan Vass László, a Tatabányai Szénbányák vezérigazgatója kerül. Feladata a felszámolás irányítása lesz. A testület indokoltan tartotta a tervezett szénárrendszert bevezetését. Kérték a szénbányászati 32 milliárd forintnyi adósságának leírását, s azt, hogy a „sorbanálló” hitelezőket a meglévő vagyon folyamatos értékesítéséből elégséges ki.

A második állásfoglalás munkaiügyi kérdésekkel volt kapcsolatos. Tartalmazza a 25 év föld alatti időhöz kötődő teljes nyugdíjat, a hűségjutalom és a föld alatti pótlék adómentességét, a rehabilitációs keresetkiegészítés járadék-alkakítását. Eddig érvényben volt rendelkezés módosítását, hogy a „munkaviszonya megszűnt” bejegyzéssel távozók ne kerüljen hátrányba, hogy a bányászati keresetkiegészítés fizetése központi forrásból történjen, növekedjen a lakáskölcsönök visszafizetésének futamideje. Az állásfoglalás indokoltan tartja a szilikózis I. fokozatú járadék korlátozás nélküli folyósítását, a nyugdíjas szénjáradóság központi finanszírozását, a föld alatt dolgozó közvetlen termelés irányítók nyugdíjtag számítású kedvezményét, a megváltozott munkaképességű dolgozók átmeneti munkanélküli járadékának rendezését. Felveti, szabályozni kell, hogy a keresetkiegészítés kötelezően számítható be a végkielégítésbe, kapjon az üdültetés ezután is költségvetési támogatást, és, hogy a természetbeni juttatás után ne kelljen társadalombiztosítási járulékot fizetni.

A különböző tárcák jelenlévő képviselőinek megnyilatkozásaiból az tűnt ki, hogy a Bod Péter Ákos által, a gyöngyösvisontai bányásznap ünnepségen bejelentett határidő — miszerint a válságkezeléssel

kapcsolatos munkaügyi kérdéseket szeptember 30-ig rendezik — nem tartható, mert más-más okok miatt eddig ezek a problémák nem tisztázódtak. A szövetségi tanács ezt nem fogadta el, s változatlanul követeli az ígért határidő betartását. Ellenkező esetben figyelmeztető sztrájkot helyez kilátásba. Amennyiben ez sem hozná meg a kívánt eredményt, úgy az októberi rendkívüli kongresszuson felvetik az ipari sztrájk szükségességét, mivel a munkaügyi kérdések valamennyi alágazatot

érintenek, kiterjesztésük azokra is szükséges.

Második napirendi pontban a szövetségi tanács 1990. október 26-ára tűzte ki a BDSZ XXV. rendkívüli kongresszusát, melyet Budapesten az ÉDOSZ székházban tartanak 250 küldött részvételével. A kongresszus két dokumentumot vitat meg. Módosítja az Alapszabályt és a BDSZ programját a legutóbbi, XXIV. kongresszus óta bekövetkezett gazdasági és társadalmi változások, új körülmények figyelem-

be vételével. Személyi kérdések a tervek szerint csak annyiban kerülnek napirendre, hogy — távozások miatt — újjáválasztják a számvizsgáló bizottságot.

Az UDSZ-t 10 fő küldött képviseli majd. A szövetségi tanács jelenlegi tagjai (4 fő) és az alapszervezetek által közvetlenül delegáltak. A tervek szerint a kongresszus tisztségviselői között lesz Szabó László, mint a jelölő bizottság vezetője, és Horváth Sándor, mint a kongresszus egyik levezető elnöke.

Pozitív döntést várunk

Varga Mihály vezérigazgató szeptember 21-én miniszteri értekezleten vett részt Budapesten, ahol két fő témát tárgyalta: a május 31-ről elhalasztott kormányelöterjesztés megvitatása, mely vállalatunk továbbélésével, vagy felszámolásával kapcsolatos, és a vállalatunknál előállt válsághelyzet kezeléséhez szükséges pénzeszközök biztosítása, tehát a Foglalkoztatási Alappal kapcsolatos kérdést.

Az első napirendi ponthoz készült előterjesztés elkészítésében vállalatunk szakértői is részt vettek. Az értekezlet résztvevői jónak tartották az anyagot, kritikai megjegyzések csupán a Pénzügyminisztérium képviselője részéről hangzottak el. Szerintük nem következtek be olyan változások, melyek indokolnák a múlt évi

határozat módosítását. A résztvevők ezzel nem értettek egyet.

A szokástól eltérően erre az értekezletre meghívták a Népjóléti Minisztérium, a Munkaiügyi Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és a Társadalombiztosítási Főigazgatóság képviselőit is, az ügyintézés gyorsítása érdekében. Sajnos a múlt évi minisztertanácsi határozattal kapcsolatban döntés nem történt, az érintettek úgy foglaltak állást, hogy feltétlenül folyamatban szeretnék látni az ír Glencar céggel kötendő közösvállalati szerződést, s csak ez után lehet a kormány elé vinni ezt a kérdést.

A vállalat vezetése az értekezlet után azonnal

értesítette a Glencar céget erről.

A felsorolt tárcák képviselőiből bizottság alakult a különböző területek tanulmányozására, s véleményüket az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumhoz és a vállalatukhoz eljuttatják.

A második napirendi pontban az értekezlet a Foglalkoztatási Alap pénzeszközeivel foglalkozott. A Munkaiügyi Minisztérium képviselője tájékoztatta a résztvevőket, hogy az Érdekegyeztető Tanács a közeljövőben dönt ezekről a kérdésekről. Ez azt is jelenti, hogy feltételezhetően ehhez kormánydöntés nem szükséges, hiszen a Foglalkoztatási Alap átcsoportosításáról van szó, mely alapvetően a Mecseki Ércbányászati Vállalatot és a Videotont érinti.

Barota László és Horváth György a főtészegecs-fúróval. (Cikkünk a 3. oldalon.)
Fotó: Csöndör

A pénz elfogyott, a gond maradt

Előjáróban csak két címet idézünk az elmúlt napok újságjaiból: „Még van pénz az alapon” (Népszabadság szept. 5.), „Elfogyott a foglalkoztatási alap” (Magyar Hírlap szept. 11.). Az ellentmondó hírek, a megyei tanács vb — általában is közölt — állásfoglalása csak fokozta a várakozást, mely a Regionális Egyeztető Fórum szeptember 20-ai ülését megelőzte.

Dr. Tóth Sándor, a REF elnöke bevezetőjében elmondta, hogy a megyei tanács vb állásfoglalását megküldték a három illetékes tárca miniszterének, s miután onnan sem írásban, sem szóban reagálás nem érkezett, a vb szeptember 19-én úgy határozott, felhatalmazza Piti Zoltán elnököt, hogy levélben tájékoztassa a kormány elnökét.

A REF a kialakult helyzettel kapcsolatban az alábbi kérdéseket fogalmazta meg: 1. Miután minden információt a sajtó ellentmondásos híreiből kaptunk, mi az igazság, mi van a döntés hátterében? 2. A Foglalkoztatási Alapból decentralizált döntésre megítélt összeg (500 millió forint) továbbra is megvan-e, vagy bekerülve a „nagykalapba”, központi elosztásra került? 3. A MÉV és a BAZIS problémáit az 500 millió forint terhére kívánják megoldani, vagy erre külön alapot szánnak? 4. Miután a REF nem kíván visszafelé haladó, újraszerepet szán a kormányzat ezeknek a testületeknek?

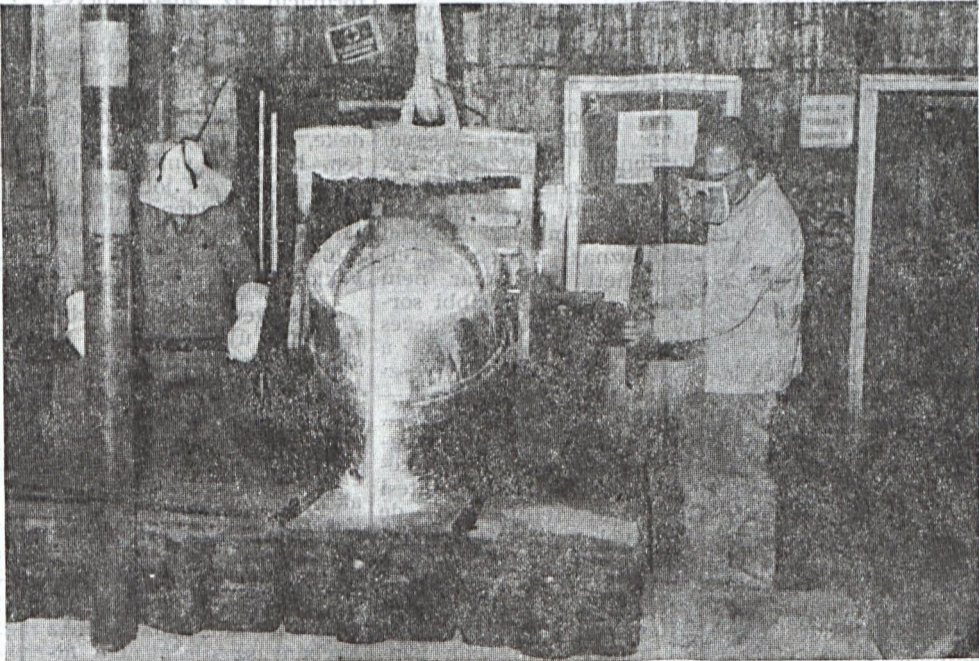
Miután a „kormányblokkot” egyedül dr. Molnár Szabolcs főmunkatárs, a Munkaiügyi Minisztérium osztályvezető-helyettese képviselte, a kérdésekre ő reagált.

Válaszában elmondta, hogy az illetékesekhez eljuttott az említett levél, vá-

lasz is született rá, de az — nyilván egyet nem értés miatt — megakadt valahol a „főnöki hierarchiában”, s így nem érkezett meg. A Foglalkoztatási Alap kimerült, mivel a felhasználás nagyobb mértékű volt, mint amit a minisztérium tervezett a korábbiakban, ezért a munkaügyi miniszter a kormány elé készítette egy előterjesztést, melyben javasolta, hogy a meglévő keretek között kell rendezni a tartozásokat, miután világossá vált, hogy a költségvetésből nincs lehetőség feltölteni a 7,5-8 milliárd forintnyi alaphiányt. A kormány ez alapján döntött úgy, hogy első lépcsőben felfüggesztette a vállalkozási, újrakezdési kölcsönt, a második lépcsőben pedig a munkahelyteremtő beruházásokra szánt összeget. A döntés azonnali hatállyal, július 5-ével lépett életbe. Ebből adódik, hogy azok a pályázatok, melyek eddig az időpontig beérkeztek, s megfelelnek az egyéb feltételeknek, még elbírálhatók, a többi pedig egyelőre nem.

Baranya megye, ill. a régió a kapott 500 millió forintból 156,2 milliót fordított eddig munkahelyteremtő beruházásokra. A Munkaiügyi Minisztérium azt javasolja az Érdekegyeztető Tanács munkaiügyi bizottságának, mely szeptember 28-án ül össze, hogy a megmaradt pénzt a MÉV problémájának rendezésére fordítsák — kiegészítve a BAZIS gondjaival —, illetve azt egészítsék ki még 200 millió forinttal, mely összegből már nagyjából rendezhető az uránbányászati felszabaduló munkaerő helyzete.

A Foglalkoztatási Alap kimerülése azt is jelenti, hogy jelenleg a munkanélküli segélyt is a Pénzügyminisztérium havonta ítéli meg, s a jelenlegi pénzügyi (Folytatás a 2. oldalon)

Az öntödei részvénytársaságról lapunk 3. oldalán olvashatnak.

Fotó: Csöndör L.

Helyhatósági választásokra készülve

Szeptember 30-án helyhatósági választásokra kerül sor. Lapunk előző és mostani számában a lehetőségekhez mérten igyekszünk bemutatni és megszólaltatni vállalatunk azon dolgozóit, akik indulnak a helyhatósági választásokon. Az alábbi kérdést tettük fel a jelölteknek:

— Véleménye szerint, melyek azok a legfontosabb kérdések, problémák, melyeket a pécsi önkormányzatnak feltétlenül meg kell oldania, napirendre kell tűznie a választási ciklusban?

17. sz. vk. Dr. Kóbor Béla

jogtanácsos, 47 éves független jelöltként indult az MDF, az FkgP, KDNp pártok támogatásával.

— Véleményem szerint, a pécsi önkormányzatnak az alábbi kérdéseket kell feltétlenül megtárgyalnia, illetve megoldásában eredményeket felmutatnia: Pécs város, a kormány álláspontja szerint is, súlyos probléma elé néz, a munkanélküliség növekedése miatt. Ez elsősorban a Mecseki Ércbányászati Vállalat és a Szénbánya Vállalat leépítése miatt következik be.

— Első és legfontosabb probléma az, hogy az új önkormányzat megtalálja azt a gazdasági módot, ami új munkahelyeket biztosít a jelenleg munkanélküliségben szenvedőknek. A munkanélküliség megoldásán belül külön kell vizsgálni a rehabilitált bányászok helyzetét, és nekik biztos megélhetést kell garantálni a jelenlegi gazdasági helyzetben is.

— A 17. választókörzet szociális ellátottsága az utóbbi évtizedben semmit sem javult, sőt, talán még romlott is. Különösen fontosnak tartom a víz- (ivóvíz-) ellátás megoldását, mert az állampolgárok nitráttal szennyezett vizet isznak, a szennyvíz elvezetés megoldása is szükséges, hogy ne a környezetünk legyen szennyezve.

— A kereskedelmi hálózat létrehozása és kifejlesztése oly módon, hogy a privatizáció kihasználásával kiskereskedelmi boltok létesítése a 17-es választókörzetben, hogy az embereknek legyen választási lehetősége, hogy melyik boltban vásárol, és választéka legyen áruknak. Orvosi hálózat létesítése a körzetben, hogy megfelelő orvosi ellátásban részesüljenek az idős emberek éppúgy, mint a gyermekek. Kulturált, európai igényeket kielégítő szórakozóhely létesítése a fiataloknak, az időseknek megfelelő szociális ellátás biztosítása, aki arra rászorul.

— Végül, de nem utolsósorban, fontosnak tartom a tömegközlekedés megoldását, és annak korszerűsítését, hogy a buszok menetrendjét ne az frásztal mellett ücsörgő előadó döntse el. Ezzel párhuzamosan az úthálózat felújítása, járdák építése, ami siralmas a jelenlegi választókörlet területén.

19. sz. vk. Iványi Zoltán

csapatvezető, IV. sz. bányász, 36 éves, az MSZMP jelöltje.

— Csökkenteni kell a létbizonytalanságot, csökkenteni kell a munkanélküliség számát, meg kell akadályozni az állandó ár-emelkedést, a reáljövedelmek csökkenését.

Segíteni kell a nyugdíjasok boldogulását, biztos megélhetését. Javítani kell a nők élet- és munkakörülményeit, védeni kell a családokat.

Támogatni kell a fiatalok elhelyezkedését, életkezdését, lakáshoz jutását, fel kell térni az üres lakásokat és a rászorultak részére kiutalni.

Gondoskodni kell az utcák javításáról, tisztításáról, a közlekedés jelentős korszerűsítéséről, netán átszervezéséről.

Kertvárosban: egészségügyi központ létesítése, szabadidős-sportközpont megépítése, az iskolák gondjainak, biztos működésének megoldása.

Olyan közbiztonságot kell megvalósítani, hogy a lakosság nyugodtan élhessen, éjjel is bárhol kimehessen az utcára.

21. sz. vk. Morvay Nándor

Szolgáltató üzem, részlegvezető, 42 éves, az MSZMP jelöltje.

— Elengedhetetlenül fontosnak tartom a munkahelyteremtő beruházásokat Pécs város területén. Úgyisztint a munkanélküliség számának a lehetőségekhez mért visszaszorítását. A fiatal házások első lakáshoz jutásának lehetőségét is meg kell oldani, mint ahogyan az igazságos szociális támogatási rendszer kidolgozását is és a szegények felkarolását.

Tenni kell a közrend, a közbiztonság megszilárdításáért, a bevásárló turizmus kulturált megszervezéséért, a tömegközlekedés átszervezéséért és kulturáltabbá tételéért.

15. sz. vk. Wesztli László

vájár, IV. sz. bányász, 36 éves, az Esélykerekasztal és az MSZP jelöltje.

— Az új önkormányzat nyilván azzal kezd meg a működését, hogy tisztázza saját működési feltételeit. Itt első helyre kívánkozik annak tisztázása, hogy milyen költségvetéssel bír majd központi forrásból, illetve milyen saját bevételei lesznek céljai megvalósításához.

Ezek tisztázása után én első helyre tenném a térség munkaerőhelyzetének javítását. Egyre többen vannak olyanok, akik le szakadnak, önhibájukon kívül hátrányba kerülnek. Minimális programként az új önkormányzatnak elsősorban ezekkel az embe-

rekkel kell foglalkoznia. Az új önkormányzat nem mondhat le a családok egzisztenciájának megőrzéséről.

4. sz. vk. Németh Tibor

bányamérnök, aknász, IV. sz. bányász, 26 éves, a Pécsi Zöld Kör jelöltje.

— Közelebb kerülni Európához! Nekünk az az érdekünk, hogy ne egy büdös, koszos Magyarország, és Pécs város kapcsolódjék hozzájuk. A különböző feladatokat, tennivalókat az előző számban megszólaltatott jelöltek már szinte hiány nélkül elmondták, mellyel én is egyetértek, ezért ismételnem nem kívánom őket.

Úgy kell dolgoznunk, hogy lássák a szándékot, hogy akarunk tenni valamit ezért a célért. Támogatni nyilván csak így akarunk és így fognak bennünket.

Konkrétan, saját választókörletemben a legfontosabb és leggyorsabb megoldásra váró probléma a víz- és csatornarendszer hiánya. A kutak vize, magas nitráttartalma miatt, a csecsemők és gyermekek számára ihatatlan. Az utak helyzete némely utcában siralmas képet mutat. Ezeket a hiányokat, az ott lakók, mindennap saját magukon érzékelik és ilyen körülmények között, ahol a szennyvíz a kutakba és az utcán folyik, nehéz egy kicsi ösvényt találni Európára felé.

19. sz. vk. Lévai Albert Csaba

bányamérnök, IV. sz. bányász, 29 éves, az SZDSZ-FIDESZ jelöltje.

— A 19-es vk. Kertvárosban van, a Keszűsi út, Varsány út, Berek utca, Viktória utca, Egri Gyula út és nyugatról a városzélé által határolt területen. Itt lakom, egy 2 és fél szobás lakásban. Nős vagyok, van két gyermekem. A városal kapcsolatos általános elképzeléseket az SZDSZ és a FIDESZ programja tartalmazza, így én most inkább Kertváros általam fontosnak tartott, megoldásra váró gondjait foglalkozom.

— Kertvárosnak nagy szüksége van egy jól felszerelt orvosi rendelőintézetre. Gondoljunk csak arra, hogy a kismamáknak, a fogfájós embereknek, vagy bárkinek egy röntgenleletért ma be kell mennie a városba. Egy ekkora lélekszámú területnek, egy ilyen létesítmény alapvető szükséglet.

— A tömegközlekedés javítása és a forgalomgördülékenységének biztosítása miatt fontosnak tartom, hogy a nagyforgalmú utakat kiszélesítsék, ez különösen fontos lenne a Sarohin tábornok úton, és az Egri Gyula úton. A gyalogosok biztonsága érdekében több, lámpás átkelőhelyet, vagy aluljárót kell kialakítani, a nagyforgalmú utakat a gyermekek védelmére korlátokkal kellene ellátni.

— A távfűtés és a villamosenergia-ellátási rendszert annak a kezébe kell adni, aki elsőknek a lakosság érdekeit tekinti és a lehető legalacsonyabb áron szolgáltat. Ez annál is inkább fontos lenne, mert Kertváros lakossága ilyen téren ki van szolgáltatva azoknak, akik a távfűtést adják, mert a kertvárosi lakások többségében a távfűtésnek nincs más alternatívája.

— Feltétlenül több gondot kell fordítani a közbiztonságra, és az állampolgárok magántulajdonának védelmére.

— Lehetőséget kell adni azoknak a vállalkozóknak, akik Kertvárosban a szolgáltatások körét akarják bővíteni, színesíteni.

— Körzetemben nagy gondnak érzem a parkolási nehézségeket, melyek nemcsak az autósoknak okoznak gondot, hanem a gyalogosoknak is. Erre több kulturált autókímélő megoldás kínálkozik.

— Mivel körzetem szervesen kapcsolódik Kertvároshoz, így ezeket a problémákat csak úgy lehet megoldani, ha a leendő kertvárosi képviselők összefognak és megfelelő anyagi forráshoz juttatják a városnak ezt a részét.

A pénz elfogyott, a gond maradt

(Folytatás az 1. oldalról)

helyzet olyan, hogy a költségvetés nem képes feltölteni a Foglalkoztatási Alapot, a felhasználásban csökkenés várható. Ugyanakkor a munkaügyi kormányzat feltétlenül fenn szeretné tartani a foglalkoztatáspolitikai eszközöket, mert a növekvő feszültségeket csak ezek működtetésével lehet oldani. A vezetés mindent megtesz annak érdekében, hogy megszülessen a Foglalkoztatási Törvény, melybe beépítik ezeket az eszközöket, s a költségvetési garanciát. Az eszközök decentralizálását is tervezzük, mely ügyben még tisztázandó a helyi önkormányzatok, a megyei vezetések szerepe.

A kapott tájékoztatás után a Baranya megyei Regionális Egyeztető Fórum egyhangú szavazással úgy döntött, hogy miután az érdemi munka feltételei hiányoznak, hiszen az elkülönített alap már nem létezik, a REF további sorsára vonatkozó végleges elképzelés még nincs, a foglalkoztatáspolitikai eszközöket későbbiekben — remélhetőleg januártól — törvény szabályozza, a Foglalkoztatási Alapot csak később töltik fel, így döntési munkáját felfüggeszti, de ügyvivői munkáját folytatja. Ez feltétlenül szükséges, hiszen a gondok nem csökkennek, a válság mélyül, a feszültségek nőnek, s egy — már e munkában gyakorlatot, tapasztalatot szerzett — fórum jó eszköz lehet ezek kezelésére.

Nem árnyékbizottság

Érdekvédelmet erősítő munkacsoport alakult

Az UDSZ Bizalmi Testülete július 14-ei ülésén határozott úgy, hogy az üzemek fizikai, közvetlen termelésirányító dolgozói közül ún. „kontroll csoportot” hoz létre. A hosszú, forró nyár elteltével, most nyílt alkalom a csoport összehívására.

Horváth Sándor, az UDSZ titkára hívta össze ezúttal az alakuló csoportgyűlést. Mielőtt végleg tisztázták volna a csoport feladatát, a tizenkét megjelent szakszervezeti képviselő már ontotta is a kérdéseket, panaszokat, észrevételeket a vállalattal, a szakszervezettel az általános politikai helyzettel kapcsolatban.

Milyen jogosítványai lehetnek a bizottság tagjainak, meg tudja-e védeni őket a szakszervezet, megkereste-e a Glencar cég a szakszervezet vezetését, tárgyaltak-e már arról, milyen érdekvédelmi munka folyhat a közös vállalatban belül, ott ki képviseli és kivel szemben a dolgozókat, milyen rendeletek érvényesek, kik kötik meg a kollektív szerződést, mit jelent a szindikátusi szerződés nyilvánosságra hozott pontja, hogy az angol törvények szerint kell eljárni, egyáltalán mit foglal magában a szerződés, mi lesz a műszaki fejlesztéssel, mi lesz a bérekkel?

Horváth Sándor válaszait az alábbiakban foglalhatjuk össze: A szakszervezeti jogokat törvény biztosítja, ebből a szempontból mindegy, hogy ki gyakorolja a munkáltatói jogokat. Kértek segítséget is a BDSZ-től, és a nemzetközi tapasztalatokat is tanulmányozták. Azt ma még nem lehet tudni, milyen lesz a függetlenített apparátus helyzete, ki fizeti őket, mekkora lesz, az azonban biztos, hogy érdekvédelmi-képviselői szervezetnek működni kell.

A szakszervezet léte alapvetően a tagságtól függ. A Glencar cég képviselője nyilatkozott, hogy a magyar törvényeket betartja, a nyilvánosságra került információ az angol törvényekről a szindikátusi szerződés idejére, s az abban foglalt pénzügyi, gazdasági kérdésekre vonatkozik. A vegyesvállalat alapvető érdeke, hogy profitot termeljen, hogy az emberek jól dolgozzanak, és jól érezzék magukat. Minden munkáltatónak érdeke, hogy jól működő érdekvédelmi szervekkel dolgozzon együtt.

A vegyesvállalatban belül teljesen új szervezet, új stratégia kell szakszervezeti területen is. Ehhez át kell alakítani a mostani felépítést, új választásokat tartani teljes körben, s olyan embereket kiválasztani, akik megfelelnek a megnövekedett feladatoknak.

Új felvetések, bíráló szavak is elhangzottak. Sokkal több érdemi információra van szükség. Az Ércbányász újság nem alkalmas a tájékoztatásra, nincs benne semmi, nem olvassa senki. Tisztázni

kell, mit követelhet a tagság a szakszervezettől, ne-hogy ismét mindenért a szakszervezetet tegyék felelőssé. A szakszervezet belüli választási rendszer nem teszi lehetővé a vezetők visszahívását. A szervezeti rendet úgy módosították, hogy most nincs igazi alkalom arra, hogy a tagság együtt lehessen, s mondjon véleményt.

A csoport megalakulásával, feladataival kapcsolatban is többféle nézet hangzott el. Létrehozásának legfőbb indokai így foglalhatók össze:

Alapvető cél a fizikai dolgozók és közvetlen termelésirányítók bevonásával javítani az érdekvédelmi munkát. Bírálataikkal, javaslataikkal, az információk oda-vissza szállításával járulhatnak ehhez hozzá.

A bizottság önállóan működik, egyrészt a titkár tanácsadó testületként, kiszűrve az információk átteleleződéséből adódó torzulásokat. Tervek szerint, rendszeresen találkoznak a vállalat vezetőivel, közvetlenül nekik felvetve a problémákat, ütköztetve a nézeteket, párbeszédet folytatva és bírálva. A csoport kontrollálja, véleményezi a szakszervezeti vezetés tevékenységét, ellenőrzi, hogy a döntések hogyan jutottak el a dolgozókhoz, milyen a reagálás. Részt vesznek — szükség szerint — egyeztető bizottság munkájában a szakszervezeti oldalon, s esetleg soraikból kerülnek ki a vegyesvállalat igazgató tanácsának munkástagjai. Rendszeres meghívottjai az szb-üléseknek, s ha olyan anyag kerül a testület elé, amely a közvéleményt jobban érinti, azt a csoport előzetesen véleményezi.

A csoport nem vállalja át a választott szervek munkáját és felelősségét, alapvetően a munkásérdekek közvetlen megjelenésére hivatott.

Az alakuló ülés két és fél órája bizonyítéka volt a bizalmi döntés helyességének.

MECSEKI Ércbányász

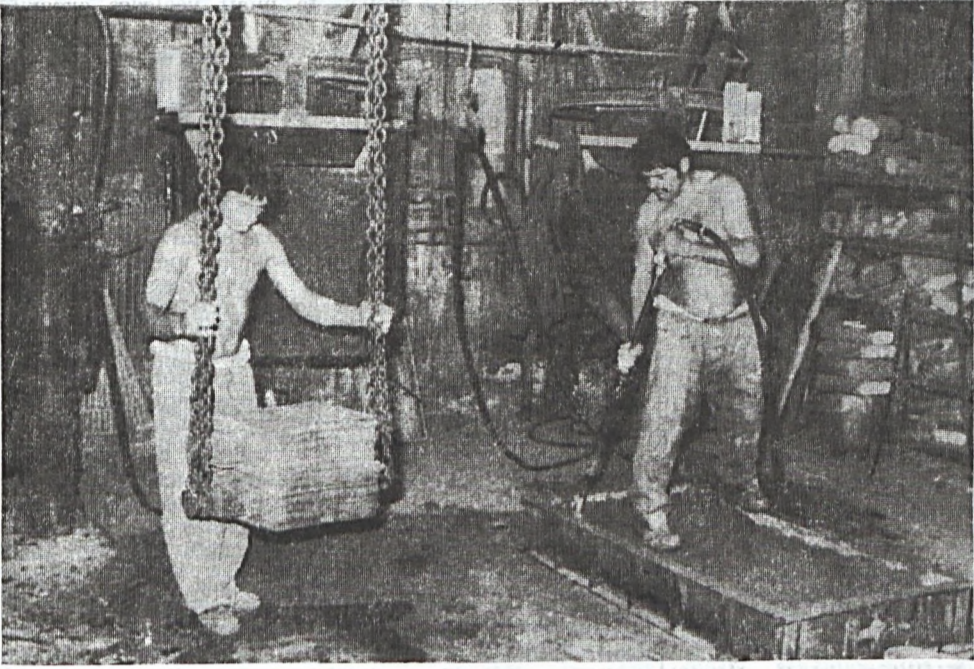
A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő: **Kablár János**
Szerkesztőség: 7633 Pécs, 39-es dandár út 19. Telefon: 13-055/32-43 13-055/33-53

Kiadja: a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó: **Varga Mihály**

MEV Nyomda 7633 Pécs, 39-es dandár út 19. Felelős vezető: **Gergely György**

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre: 55,20 Ft
Előfizethető: a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

Öntödei rt.

— Az öntödéből a közeljövőben részvénytársaság lesz. Mi előzte meg midez, s miért pont az öntöde került az átalakulási folyamat élére — kérdezem Töllősi Pált, az üzem főmérnökét.

— Előzményként annyit — kezdi választát a főmérnök —, hogy a vállalatunk helyzetével, vizsgálatával, jövőbeni szervezeteinek felépítésével foglalkozó különböző tanulmányok egyöntetű megállapítása, valamint a más vállalatoknál bevált gyakorlat szerint is a szervezet korszerűsítése az éltképes melléktevékenységek önálló társasággá való átalakítását teszik szükségessé.

— Az alaptevékenység és a melléktevékenységek jogi különválása a gazdasági tisztánlátást, az egyenes érdekeltiséget, és számos más előnyt eredményez, a köztelenebb bérszabályozástól a takarékosabb gazdálkodásig, a felesleges adminisztráció csökkentéséig.

— A melléktevékenységek közül önként adódott a választás, hogy miért az öntödével kezdjük ezt a sort. Az öntöde évek óta már a termelésének a 80-90 százalékát külső piacokra, külső megrendelők részére értékesíti. A tevékenység évtizedek óta nyereséges.

— Az öntöde részvénytársasági megalakításában az vezérelt bennünket, hogy egyrészt a nyereséges tevékenység felszámolásáról szó sem lehet, másrészt, hogy őrizzük meg a munkahelyeket. Ma Magyarországon, ahogy múltak a hónapok, egyre jobban nyilvánvalóbbá válik, nagyobb érték nincs, mint egy biztos munkahely. Mi, az öntödei munkahelyeket úgy ítéltük meg, hogy hosszú távon biztosítják a munkát az ott dolgozóknak, és jó esetben az öntödei tevékenység még fejleszthető is.

— De miért a részvénytársasági forma mellett döntöttek?

— Az öntöde árbevétele 105-110 millió forint között várható, s ilyen nagyságrendben célszerű már részvénytársaságban gondolkodni. A részvénytársasággá való szervezésnek az alapcélja az volt, hogy sikerüljön idegen tőkét bevonnunk az öntöde működtetésébe. Erre azért volt szükség, mert a vállalat

tudja ugyan adni a működéshez szükséges gépeket, állóeszközöket, a felhalmozott és már megrendelt anyagokat, azonban az első 3-5 hónap működése készpénzt igényel. Ez 15 millió forint, amely összeget a vállalat nem tudja az öntöde rendelkezésére bocsátani. Tehát, az alapvető feladat az volt, hogy az Öntödei Rt. alapítókéjének — ami 50 millió forint körül mozog — a harminc százaléka kötelezően készpénz betétként jelenjen meg.

— A munka következő fázisa az volt, hogy a legnagyobb megrendelőinket megkeressük, s felkérjük részvényjegyzésre. A várható módon alakultak a dolgok, és bár kevés készpénz van ma a vállalatoknál, ennek ellenére a megkeresettek 1-5 millió forint közötti összegben beléptek a részvénytársaságba.

— Mennyivel lép be a MÉV?

— A vállalati apport mértéke 32-35 millió forint lesz. A MÉV nem mint tulajdonos száll be a részvénytársaságba. A vállalat az állami javaknak a kezelője. Az alakuló közgyűlés október 3-án lesz, elvileg az induláshoz szükséges anyagiak tehát megvannak, s reméljük gyakorlatilag is megmaradnak.

— Az öntöde ez évben még a vállalat üzemegeként működik, s január elsején kezdené a részvénytársaság első üzleti évét.

— Miként fogadta az öntödei kollektíva az átalakulást?

— Mi úgy éreztük, a a kellő tájékoztatás hozzáférhető volt mindenki részére, s hogy azt az érdeklődőknek megadtuk. Ezért is volt meglepő az, hogy a dolgozók a BDSZ-hez fordultak, s jogvédelmet kértek. Mondván, sérelmezik, hogy a több, mint 25 éve nyereséget termelő öntöde nem kap közös vagyont, az egész 35 milliót a MÉV adja.

— Na, de ki adja? Az öntödei kollektíva nem adhatja, hiszen az öntödei vagyon nem az övék. A MÉV sem adja, a MÉV csak átadja. A kollektíva viszont követelte, hogy az apport 50 százalékát, 17,5 millió forint értéket közös öntödei vagyonba kapja-

nak, fő részvényesként. Az az öntödei kollektíva legyen a fő részvényes. A további 17,5 millió terhére viszont térítés nélküli dolgozó részvényeket kértek, követelnék a BDSZ-hez írt levélben.

— A BDSZ szakértőket küldött, egy jogászt és egy közgazdászt, akik átnézték az Öntödei Rt. teljes szervezési folyamatát. Bebizonyosodott, mindent törvényesen végeztünk, s nincs jogunk az állami vagyont szétparcellálni. Végül az öntödei kollektívát e szakértők tájékoztatták, hogy a most fennálló törvények értelmében a dolgozók ingyenes részvényhez jutásához egyszerűen nincsenek lehetőségek.

— Mennyiben nyugodtak meg a kedélyek?

— Mivel a BDSZ minket igazolt, úgy tűnik az emberek megnyugodtak. Ha belegondolunk, hogy önálló társaságként működik majd az öntöde, a dolgozói érdekelttség sokkal direkter, nem esik a központi bérszabályozás keretei alá, a nyereségfelosztás szabályai mások, bizonyos fokú külső tőke bevonásával fejlesztések is elképzelhetők. Nos, végeredményben, ha dolgozói oldalról néztem, akkor a dolgozók az öntöde önállósulásával mindenképpen jól járnak. Biztos tehát, hogy mint önálló vállalkozás, óhatatlanul eredményesebben fog működni az öntöde, mint egy nagy vállalat egységként.

— Nagyon nagy szerepe van annak, hogy az öntödei kollektíva, akinek talán most a legbiztosabb a kenyere az egész vállalatnál, akarja ezt a munkahelyet, és átérezze azt, hogy mit jelent ma egy biztos, jó munkahely.

— Az öntödei kollektíva átérzi, tudja, hogy a munkanélküliség rémével riogatott világban szerencsésnek mondhatja magát?

— Véleményem szerint, nem teljesen érzik át. Zavaró az a demagógia, hogy a dolgozók között szét lehet, és kell osztani a vállalati kezelésben lévő állami vagyont. Amikor ennek törvényes lehetőségeit megnézzük, kiderül, hogy erre nincs lehetőség — mondja végezetül Töllősi Pál.

Veress Tamás

Szöllősi István körletvezető-helyettes

Jövőre lesz negyed százada annak, hogy a III. sz. bányauzem lámpakamrájában először csatolta oldalára a bányászlámpát, és mint frissen végzett vajúrkolós, elindult az egykori 8-as csapat munkahelyére. Ma már nap, mint nap, az a tudattal lép a töltőpad mellé, hogy jövőre mindez márcsak távoli emlék, nem lesz szüksége bányászlámpára, CO-készülékre.

Lejárt, letelt, december harmincegyedikével menni kell, ha a búcsú mégoly fájdalmas is.

Lejárt, letelt, december harmincegyedikével menni kell, ha a búcsú mégoly fájdalmas is.

— Hatvanhatban Tatán végeztem a vajúrkolót — emlékszik vissza. — Akkoriban már gvültek a viharfelhők a szénbányák fölött, így hát ide jöttem az uránhoz a biztos jövő reményében. Miután betöltöttem a tizennyolcadik életévemet, végre vajúvra kerülhettem. A 8-as, majd a 16-os fejtési csapaton dolgoztam, ahol olyan kiváló tanítómestereim voltak, mint a Lutor Józsi bácsi, vagy a Bodor Béla. Később robbantómester lettem, majd miután levelezőn elvégeztem a bányaiipari technikumot, aknászként dolgoztam.

Hosszan mesél arról, amikor kilenc évvel ezelőtt megérkeztek az első önjáró rakodógépek. Új körlet szerveződött, s bár a kezdeti nehézségek leküzdése nem kevés gondal járt, lassan kialakult a ma is használatos technológia, és néhány év múlva már a GHH-s körlet adta az üzem értermelésének jelentős részét.

Hat évig dolgozott aknászként, majd kinevezték körletvezető-helyettesnek. Mikor idekerült, a hatalmas bányagépek még a ha-

— Hatvanhatban Tatán végeztem a vajúrkolót — emlékszik vissza. — Akkoriban már gvültek a viharfelhők a szénbányák fölött, így hát ide jöttem az uránhoz a biztos jövő reményében. Miután betöltöttem a tizennyolcadik életévemet, végre vajúvra kerülhettem. A 8-as, majd a 16-os fejtési csapaton dolgoztam, ahol olyan kiváló tanítómestereim voltak, mint a Lutor Józsi bácsi, vagy a Bodor Béla. Később robbantómester lettem, majd miután levelezőn elvégeztem a bányaiipari technikumot, aknászként dolgoztam.

Az idegen biztosan eltévedne a rampák és kamrák szövevényes rengetegében, de Szöllősi István kíséretében ilyen veszély nem fenyeget. Amerre járunk, mindenkihez van egy-két szava, Higgadt, megfontolt, türelmes, de ha kell szigorú és hajthatatlan is.

Amolyan jó értelemben vett „régí vágású” termelésirányító ő, akinek legáltalában fontos, hogy mi nyomja a beosztottja lelkét, mint az, hogy a bányában rend legyen, hogy betartsanak minden utasítást.

Fura hallani, hogy noha a körletvezető-helyettes fiatal ember, hisz negyvenkét éves, a legfiatalabbak nemes egyszerűséggel Pista

bácsinak szólítják. Persze, a bácsizás inkább a tapasztalatnak, mintsem a kornak szól, hisz az itt eltöltött csaknem negyedszázad, a jóval több, mint négyezer föld alatti műszak az öreg uránosok kategóriájába sorolja őt.

Kicsit keserűen beszél arról, hogy csak év végéig maradhat. Noha az ő sorsa a bányászati keresetkiegészítéssel, úgy tűnik, rendeződik, nem látja túl rózsaszínűnek a jövőt. Igaz, a hatvanhárom százalék egyelőre elég lehet a megélhetéshez, de ilyen infláció mellett mit ér az majd, egy-két év múlva?

— Nem tudom, hogy jövőre mihez kezdek — mondja elgondolkodva. — A bánya volt a második otthonom, és biztosan hiányozni fog. Van kis kertem, ott dolgozgatok majd, de mondom, idővel valamibe bele kell majd kezdenem, hisz a pénz csak romlik, a nyugdíj pedig még túl messze van.

Nógrádi Gábor

Háromba kapcsolt a 29-es

Már igencsak megszokta a szemünk a bánya sötétjét, amikor jó húsz pernyi járásra a déli aknából, a III. sz. bányauzem tizenegyedik szintjén egy kivilágított feltörés alá érkezünk.

A töltőgaraton éppen lakatosok dolgoznak, mint mondják, nincs nagyobb baj, hamar elkészülnek

majd, s a csapat fél óra múlva, már csapolhat is.

Amikor végre felérünk a jó huszonöt méter magas feltörés „fejébe”, Pozsár Sándor körletvezető-helyettes megkér, vigyázzak a döntő mellett, nehogy egy kódarab meginduljon, hisz lent, alattunk a lakatosok még javában dolgoznak a garaton.

Merédségével az inflációs görbére emlékeztető guritón indulunk tovább, és a fúrógépek dübörgése már egészen közelről hallatszik. Amíg Barota László csapatvezető, és Horváth György csillás a fűtésgecs-fúróval az utolsó lyukakat készíti, Túros Lajos csillás, egy kicsit odébb hagyományos géppel dolgozik. Itt fognak majd szerszámok kamrát kiképezni a gurító oldalában.

Persze, majd csak ha lesz rá idejük, hisz a legfontosabb, hogy előre haladjanak, és minél előbb elérjenek az ötven méterre lévő érces adatra. Rövidesen jönnek a bányamérők, és, ha azok kitézik az irányt már szerelnék is át a robbantáshoz, fúrják a vajúveket.

Addig viszont van idő egy kis beszélgetésre, és kiderül, éppen ma kapcsolt majd „hármasként” a csapat, hisz ezentűl éjszakára is telepítik majd a munkahelyet.

— Kicsit félek a három műszaktól, eleinte biztos lesz majd valami visszatesés — mondja a csapatvezető. De hát idővel biztos összerázódunk, meg

(Folytatás a 4. oldalon)

Van ami stimmel, van ami nem

A lakásra várók körében megdöbbenést váltott ki az a hír, hogy a pár hónapja elkészült patacsi sorház lakások ára 2,5 millió forint körüli összegbe kerül. Nem csoda hát, jó ideig úgy tűnt, sokáig kell arra várni, hogy a lakások mind gazdára leljenek. Nem így történt, a bukszák megnyíltak, igaz nemcsak uranosok pengették le a szép summát, a ma-holnap konvertibilis forintokkal. Mondják, melós nemigen költözött a lakásokba. A rosszmájúak szerint azért, mert zajos a környék, és bicskanyitogató színű a falfesték. A jólétesültek viszont tudni vélik, ez mind mese, az igazi ok az, a kétkezieknek egyszerűen a havi törlesztő részletre sem lenne pénze.

Az UDSZ Bizalmi Testületének felvetésére a vállalat vezérigazgatója megbízott egy négytagú csoportot, hogy vizsgálja meg — a lehetőségek szerint — a lakások árának jogosságát.

Erről kérdeztük **Óvári György** belsőellenőrzési osztályvezetőt, a fenti bizottság vezetőjét, aki a következőket mondta:

— Az építkezés OTP címzett beruházásként indult. Ez azt jelenti, hogy az OTP vállalat át minden tevékenységet az építetettől, jelen esetben a vállalatától, s a legvégén benyújtják a számlát. Illetve a vállalat kapja a lehetőséget, hogy a lakásokra vevőt jelölhesen, s a vevő az OTP-nek tartozik elszámolni.

— A szerződésben rögzítettek sok mindent, amit felszámolt az OTP. Én csak azt tudom ellenőrizni, ami

a szerződésben szerepel, hiszen minden más számlák az OTP-ben vannak, mivel ők építették a lakásokat. Azokhoz sem én, sem a vállalat nem nyúlhatunk, csak olyan szerv nézhet abba bele, aki arra jogosult.

— Azt tudtam megnézni, hogy amit felszámoltak — olyan, mint kamat, tartalék, kalkulált nyereség — ezekre jogszabály szerint jogosultak-e vagy sem. A jogszabály lehetőséget tesz ezek felszámolására, tehát az OTP pl. a maximált kamat százalékokat számította fel. Mindez, a plusz 12 millió forintnak a felét teszi ki tehát a kezelési költség, kamatok, nyereség tartalék, biztonsági tartalék. A másik 6 millió forint sorsa is követhető, de lételesen nehéz követni.

— Pénzügyileg a vállalatnál semmi olyan nincs, amiből megtudom állapítani, hogy az OTP mit használt fel. A 30 millióval szemben, pontosan 42 millió 604 ezer 300 forint volt az össz bekerülési költség. A lakások négyzetméter ára induláskor 19 800 forint volt, ezzel szemben 25 061 forint lett. Így a lakások ára 2 506 135 forintra jön ki a mostani készültési fokra, ami tudvalevően nem 100 százalékos. Mindezeket, amit megnéztünk, az a jogszabály szerint jogos, azokat az OTP felszámolhatta, következtetésként a lakások annyiba kerülnek, amennyiért árulták, s végül el is keltek — összegezte a megmáshatatatlant **Óvári György**.

A bibi csak az, hogy jó páran állnak még sorba,

lakásra várva, a vállalati dolgozók közül. Úgy tűnik, a MÉV égisze alatt, több lakás átadására már nem kerül sor. A vegyesvállalati formában ügyszintű kicsi a remény a dolgozók lakáshoz jutására. Állami építőipar már szinte nincs, PIK lakásból is egyre kevesebb van, a munkásszálók sorra megszűnnek, az albérletek egyre megfizethetlenebbek. Ugyanakkor egyre több építőipari vállalkozás bontogatja szárnyait, építi kacsalábon forgó öröklakásait. Harmincezer forint egy négyzetméter, egy átlag melós jó három havi bére. Valami még mindig nem stimmel! Vagy a négyzetméter ár magas, s ehhez a fizetésünk alacsony, vagy túlon túl jól vagyunk megfizetve, s ettől nyafogunk az amúgy elérhető árakról. Mert ma, amikor a gyerekek egy jó motor egymillió párszázézerbe kerül, egy jobb kocsit 3-4 millióba, 100 négyzetgölg telek Balatonszabadi-Sóstónál 6 millióba, Pest-Budán 29-34-45 millióért már lehet kapni kellemes családi otthonokat... Nos, akkor nem stimmel valami. Például az, hogy a patacsi lakások a maguk 2,5 millió forintos vételárakkal nevetségesen olcsók, szóra sem érdemes az egész. Különben is, nézőpont kérdése minden. Hiszen pont azok a lakások, pont ott, elkelték. Ja, hogy pont nem azok vették meg, akiknek készültek? Végül is, miért pont ez a fontos?

v. t.

Háromba kapcsolt a 29-es

(Folytatás a 3. oldalról)

hát ez az élet rendje. Egyre több csapat áll át a háromszakos termelésre és belátjuk mi is, hogy ez így gazdaságos.

— És szívesen mennek az emberek éjszaka?

— Persze, hiszen jobban kereshetnek, igaz, többet is adóznak — vélekedik **Túrós Lajos**.

— Valahol azt olvastam, nyugaton úgy ösztönzik a háromszakos termelést, hogy az éjszakai adókedvezményt kap — veszi át

a szót **Horváth György** csillás. Nálunk meg olyan az adórendszer, hogy jobbra nem is beszélni. Olyanra is van példa, hogy a csillás többet visz haza, mint a csapatvezetője, mert az utóbbi ugyan papíron többet keresett, de ezzel egy másik adósávba került és jóval magasabb az elvonás.

Természetesen szóba kerülnek a bérek is, s bár egyikük sem igazán elégedetlen, azért aggodás érződik a hangjukon. — Majdnem húszezer

forint OTP-t fizetek — mondja a csapatvezető. — Rendben van, hogy én vállaltam, de ha történetesen bezárják a bányát, hogyan törlesztek?

— En most építkezek, és nekem is tizenötzrez csekkem van — veszi át a szót **Horváth György**. — A keresetre, mondom, nem panaszkodom, de mennyit ér majd ez a pénz jövőre? És ha meg is maradunk, emelk-e majd azt jövőre. A minap beszéltem az újságkihordókkal. Azt mondta, a múlt hónapban

A Ságvári Endre Művelődési Ház programja

Ságvári mozi: A felújított, kényelmes színháztermünkbe kedvezményes jegyárakkal várjuk a mozilátogatókat. Kategóriába sorolás nélkül 30 forintos belépőjegyeket kínálunk, diákoknak és nyugdíjasoknak csak 20 forint. Az előadások 17.30 órakor kezdődnek. Filmmuzeum-Art-kino vetítések minden szerdán este fél 8-kor.

3-án: A sötétség fejedelme (Filmmuzeum) A nap vége

6-án: Csillagember

7-én: A légy I.

10-én: Tangó és Cash (Filmmuzeum) A gránátalma színe

13-án: A sárkány útja

14-én: Légy II.

Kiállítás: október 1-től 30-ig: A Stúdiogalériában **Róza István** díszlet és jelmez terveinek kiállítása.

Harmadik Színház: szeptember végén mutatta be a **Vénasszony** c. monodramát, amely **Spiró György**: **Csirkefej** c. műve nyomán készült.

A Harmadik Színház **Csirkefej** előadása — amely nemcsak a kritika, hanem a közönség szerint is az utóbbi évek legjelentősebb pécsi színházi előadása volt — **Sipos László** tragikus halála után került le a műsorról. A pécsi **Csirkefej** revelatív értékét annak idején az adta, hogy az **Apa** (**Sipos László** alakítását látva **Csepeli György** szociálpszichológus tőle is szokatlan, gyilkos iróniával mondta: Ők az igazi választópolgárok. Őket kellene megkérdezni, hogy akarnak-e köztársasági elnököt, s ha igen, melyet tartanak megfelelőnek: erőset vagy inkább csak reprezentatívot?) a **Srác** (**Görög László**), a család állt az előadás központjában.

A monodráma az eredeti darab másik pólusáról, a **Vénasszony** figurájáról készített olyan nagyítást, amely **Sólyom Katalin** szerepformálásával — az **Aase** díjjal jutalmazott pécsi és debreceni „**Vénasszony**” alakítások után — az irodalmi-dramai izgalmaságon túl, újabb, a színészművészi megfogalmazással hitelesített karaktikus erejű, örök emberi igazságokat hordoz.

1-jén, 8-án, 15-én este 7 órakor: A Vénasszony.

Belépődíj: 50 forint.

A rák

A daganat (karcinoma, leromlott általános állapota miatt végleges gyógyulásra már nincs remény. Ismeretes jóindulatú és rosszindulatú formája. Míg az előbbi ép sejtek körülhatárolt szaporulata (pl. zsirdaganat, izomdaganat nyoma a méhben) addig a rosszindulatú daganat kóros sejtek korlátlan burjánzása, amely, ha kezelésben nem részesítik, előbb-utóbb az egész szervezetet elpusztítja. A szervezetet érő külső behatások és belső változások között számos olyan van, amely az adott feltételek esetén alkalmas daganat előidézésére. Az élet folyamán szervezetünk számos rákkeltő vagy rákképződést elősegítő hatással van kitéve. Külső fizikai és kémiai ártalmak, belső hormonális és anyagcsere változások vagy ezek összegeződése a szervezetben idővel olyan folyamatokat indít el, amelyek eredményeként kóros sejttá alakulás és sejtburjánzás indul meg. A rosszindulatú daganatok kifejlődése nem egyik napról a másikra történik. Amíg az egészséges sejtekből rákos sejt, a rákos sejtek tömegéből daganat lesz, és amire a daganatot észre is veszik, hosszú idő — több év, esetleg évtized — telik el. Az észlelés, a daganat okozta tünetek (fájdalom, fogyás, vérzés stb.) jelentkezése, tehát nem azonos a betegség kezdetének időpontjával. A legtöbb rosszindulatú daganatos megbetegedést megelőzi egy olyan biológiai állapot — ún. preblasztomatózis —, amely sem klinikailag, sem szövettanilag sem sejtanalízis nem rák. Ezek az állapotok még aránylag egyszerű módon és biztosan gyógyíthatók. S ha nincs rákot megelőző állapot, nem alakul ki rák sem. A rák gyógyításának legmegfelelőbb ideje tehát a rákot megelőző időszak. Sajnos, sok rákos beteg nem tulajdonít jelentőséget éveken át fennálló rákot megelőző állapotainak, tüneteknek, és csak megbetegedése késői szakaszában fordul orvoshoz, amikor a daganat kiterjedése és a beteg

leeromlott általános állapota miatt végleges gyógyulásra már nincs remény. Nézzünk néhány fontosabb rákmegelőző állapotot. Az ajak, a szájuég, a bőr ilyen elváltozásai egyszerűen rátekinthetők, a gége, a méhnyak, a hüvely, a tápcsatorna elváltozásai tükrös vizsgálattal, az emlő daganatait pedig tapintással jól megállapíthatók. A rákérdező, a panaszok gondos értelmezése további rákmegelőző betegségek gyanúját veheti fel. Ilyenek a gyomor és bélrendszer, és a napjainkban egyre gyakoribb tüdőrák megelőző állapotai.

Melyek azok az elváltozások, tünetek, amelyek rákmegelőző állapotot jelenthetnek?

— Sebek, fekélyek, amelyek hetek, hónapok óta fennállnak, és nem gyógyulnak be, — kitapintható daganat megjelenése a bőrben, nyakon, hónaljban, ágyékban, — festékes anyajegy hirtelen megnövekedése, felszínének fessége, sötétebbé válása, esetleg kibeszedése — rendszeres, rendszertelen női vérzés, folyás, — tartós rekedtség, köhögés, véres köpet, — nyelési zavarok nyelési fájdalom, — emésztési zavarok, étvágytalanság, hányinger, ételundor, véres széklet, hasmenés és szorulás váltakozása, — tartós rossz közérzet, fáradékonyság, gyengeség, fogyás, tisztázatlan lázas állapotok.

Ilyen tünetek jelentkezése esetén azonnal orvoshoz kell fordulni, aki további célzott vizsgálatokkal tisztázza a panasz természetét, és okát. Minthogy azonban sokan nemtörődömségből, szívenkezésből, vagy tudatlanságból nem tulajdonítanak fontosságot a rákmegelőző tüneteknek, az egészségügy szűrővizsgálatainak szervezésével igyekeznek előbe menni a betegségeknek. Ilyen célzott szűrővizsgálat az évenkénti tüdőrontgen, a nőgyógyászati (méhnyak, emlő) szűrővizsgálat, a széklet- és vérérvizsgálat stb.

dr. Debreczeni László

Egy eladói mosoly és más semmi

A korábbi időszakban nek jó ez? Hiányzik ez már foglalkoztunk a III-as bányauzem „éjszakai” büféjének áruellátási problémáival. Akkor kifogásoltuk a hiányos kínálatot, de még jobban az áru mennyiségét. Akkor a cikkünknek foganatja volt, mert az „alkalmi” büfé közmegelegedésre huzamosabb időt át biztosította az ellátást, mind minőségben, mind mennyiségben. Nem tudjuk viszont, hogy mi történt a további időben, mert a választék szinte megszűnt. Az éjszakai, még úgy, ahogy tud, vásárolhat, de a kiszálló délutáni munkások csak az üres tálcákat nézegethetik és találgathatják, mi lehetett rajta.

S mivel a konyha vezetősége távol van, így az eladóra zúdulnak a megjegyzések, s nem egyszerű nyomdafestéket nem tűrő hangnemből, s vajon, ki-

Ennek ellenére, mégis azt javasoljuk, hogy a konyhavezető és az eladó, mérje fel a szükséges áru mennyiséget, hogy a vásárolni akaró bányász, ne csak az eladó mosolyát kapja, ha történetesen lángost, pogácsát, vagy éppen palacsintát szeretne venni.

És még egy jó tanács: ne keserítsük meg egymás életét, ez nem házasság, hogy mást ne mondjak...

Kovács Miklós

A feladatok adóttak

Alakulóban a műszaki igazgatóság

Megváltozott viszonyok, racionálisabb, hatékonyabb szervezés

A — reméljük — leendő és már szerveződő igazgatóságokat bemutató sorozatunkban, azt hiszem mérleghöz érkezünk. Részen azért, mert — noha még nem száz százalékiig annak a vállalat jövője — biztos a vállalat jövője — ennek a teamnak egyebek közt, épp az lenne a dolga, hogy magasabb stratégiai szinten tervezzenek, másrészt amiatt, mert az elképzelések napról napra módosulnak.

Laczkó László, a műszaki igazgatóság szervezésével megbízott szakember azt követően nyilatkozott la. punknak, hogy az igazgató tanács fontos döntéseket hozott a szerveződő igazgatóságokkal kapcsolatban.

— Miben döntött a testület, és mi lesz a helye, szerepe, a műszaki igazgatóságnak az új szervezeti felépítésben? — erről beszélgettünk a jelenlegi műszaki főosztályvezetővel.

— Tegnap eldőlt, hogy minden központi funkciót ellátó igazgatóság az V. sz. bányüzemben fog működni — mondja előljáróban Laczkó László. — A műszaki igazgatóságot korábban a IV. sz. bányüzembe terveztük, de úgy néz ki, az a célszerű, ha együtt marad az a vezető stáb, az a törzskar, amely a vezérigazgatónak és helyettesének a megfelelő információkat biztosítja majd.

— Ezek szerint az igazgatóságok jó része itt szél majd?

— Igen, az általános igazgatóság, a műszaki, a gazdasági igazgatóság, és a melléktermék-gazdálkodási igazgatóság, valamint a vezérigazgatóság az V. sz. bányüzemben fog dolgozni.

— Beszélne a majdani műszaki igazgatóság felépítéséről, feladatairól?

— Négy osztályt tervezünk a műszaki igazgatóságra. Az urán technológiai osztályt, melynek a feladatai közé tartozik a teljes termelési ciklusra — a geológiai kutatástól az ércfeldolgozással bezárólag — kiterjed, ez gyakorlatilag egy-két szakembert jelent szakterületként, akik — úgy fogalmaznánk — a műszaki törzskart képezik a vállalatnál.

— Őket segíti a biztonságtechnikai osztály, az ő speciális feladatkörével, és a sajnos nagyon nagy fokú adminisztrációs kötelezettségével.

— Viszonylag behatárolható a feladata a geomérnökségi osztálynak, ahol a geológiai, a geofizikai, a geodéziai és bányamérési munkák képezik az alapot. Elméletileg ez beleférne az urán technológiai osztályba, de az is az elvünk volt, hogy minél kevesebb fázist irányítson egy-egy vezető. Az a véleményünk, hogy lehet az is a fázis felügyelete egy vezetőnek éppen elég. Ha

ennél több van, akkor valahol a lényeg már elsikkadhat.

— Melyik lesz a negyedik osztály?

— Még a tavalyi évben döntöttünk úgy, hogy egy vállalati központi laboratóriumot kell létrehozunk. Egy olyan laboratóriumot, amely nem csupán a vállalati feladatok ellátására képes, hanem országos vizsgálatok elvégzésére is alkalmas. Ezeket a laboratóriumokat az országos kutatási minőségi szabványoknak megfelelően úgy hitelesítjük, hogy az itt készült mérési eredményeket az ország minden mérőállomása fogadja el. Ezeknek az engedélyeknek a megszerzése folyamatban van. Természetes, hogy a kutatási osztályról csak a vezető az, aki az V. sz. bányüzembe települ. Minden labor megmarad a saját helyén. A laborok feladata, részben a veszélyes hulladék elhelyezési kutatásával kapcsolatos, illetve egyre nagyobb az igény környezetvédelmi vizsgálatok végzésére, ilyen jellegű adatszolgáltatásra.

— A laboratóriumnak a létszáma hosszútávon akkor maradhat ilyen szinten, ha pozitív eredményt hoz a veszélyes hulladék elhelyezésével kapcsolatos kutatás, és a beruházás megvalósítására megkapjuk az engedélyt. Ebben az esetben a jelenlegi létszám maradhat, sőt bővülés is várható.

— A fejlesztési feladatok is a műszaki igazgatóság hatáskörébe tartoznak majd?

— Azok a speciális feladatok, amelyeket korábban a Kutató-fejlesztő üzem és a IV. sz. bányüzem fejlesztési részlege látott el, a műszaki igazgatóság hatáskörébe tartoznak majd. Hogyha új műszaki fejlesztési feladatok

adódnak, akkor ezek koordinálása is a mi reszortunk.

— Alapelv volt egyébként, hogy a termelési funkciót élesen elválasztjuk a vállalat egészére vonatkozó stratégiai tervező tevékenységtől. Eppen azért, hogy annak a kollégának, aki komoly termelési feladatokkal van megbízva, ne az legyen a gondja, mikor, hova, miért kell valamilyen gyűlésre, ülésre mennie, hanem ezeket a feladatokat magas szinten egy másik szakapparátus végezze.

Az olyan jellegű operatív irányítási feladatok, mint amikor pl. a bányaművelési osztály raportozott a főmérnökkel, a biztonságtechnikai osztály raportozott a biztonsági mérnökkel, a gépészeti osztály a gépészeti vezetőkkel megszűnnek. Egészen más elvek szerint szeretnénk kialakítani a munkát.

— Főként az adminisztrációs feladatokból lesz kevesebb?

— Igen, az adminisztrációs párhuzamosságok megszűnése egyszerűsíti majd a munkát. A szervezeti változás, majd azt is jelenti, hogy inkább mellrendelt-ségi viszonyba kerülnek majd az igazgatóságok, a korábbinál jóval nagyobb önállósággal felruházva. A mostani többlépcsős hierarchiát, amennyire lehet, a racionalitást célozva, csökkenteni szeretnénk. Nem ellenőrzési és utasítási joggal rendelkező igazgatóságok szerveződnek, hanem az a cél, hogy az önállóság a hatékonyságot növelje.

— Kik lesznek majd az osztályvezetők, mekkora létszámmal működik majd az igazgatóság?

— Az urán technológiai osztály vezetője Németh Géza lesz, aki a bányaművelési osztályt vezeti jelen-

leg. A biztonságtechnikai osztály vezetője Kulcsár László, a geomérnökségi osztályé dr. Majoros György lesz, és dr. Csóvári Mihály irányítja majd a kutatási osztály tevékenységét.

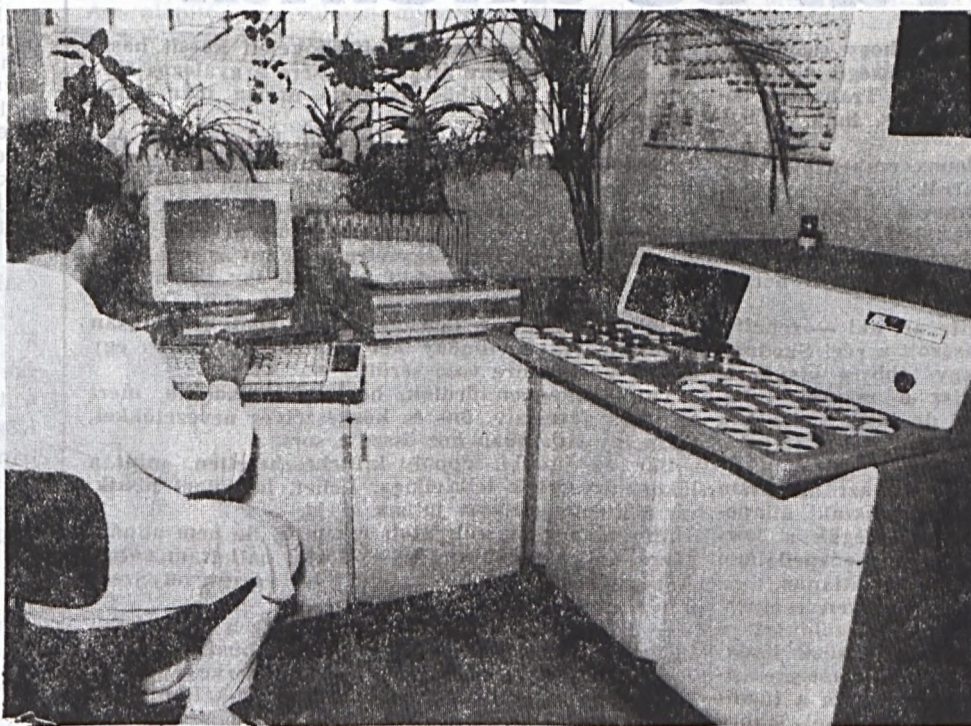
— A leendő személyi állomány nagyjából kialakult már. A műszaki igazgatóság ötvenhat dolgozót foglalkoztat majd. További harmincyolc szakember dolgozik majd a veszélyes hulladék tárolását előkészítő munkákon. Ha ez a beruházás megüszik, ebből az állományból csak tizenkét-tizenhárom embert tudunk foglalkoztatni.

— A műszaki igazgatóság, hogyan kapcsolódik a többi igazgatósághoz? Az imént említette, hogy a jövőben más lesz a viszony a vállalat egyes területei között. Ez az új kapcsolat, mennyiben könnyíti meg a munkát, mennyivel lesz racionálisabb a vállalat működése?

— Ez szükségképpen kevesebb utasítás kiadásával jár, a termelő igazgatóságok munkájában sokkal kevésbé avatkoznak majd be. Nagyobb lesz az önállóság, kevesebb az adminisztráció, és reményeink szerint sokkal hatékonyabb az információ.

— A munkamegosztásnak egy sokkal hatékonyabb, eredményesebb módja az, amikor nem a munkapad mellől, a teremből kell elvonni a felügyeletet a döntéshozatal érdekében, hanem, amikor a vezetők, az irányítók környezetében olyan széles körűen felkészült szakemberek vannak, akik ezeket az információkat összegyűjtve, azt megfelelően kiegészítve, hatékony segítséget tudnak adni a döntéshozatalhoz — mondja végezetül Laczkó László.

Nógrádi Gábor

Felvételünk az EDU röntgenanalitikai laboratóriumában készült, ahol dr. Pallósi József fizikus, a svájci gyártmányú röntgenspektromterrel dolgozik.

Fotó: Csöndür L.

Ez a kérdés válasszatok!

Bányásznapi, hűségjutalom plusz 13 boríték

- Választottál?
- Mit?
- Bányásznapi.
- Nem én, jó nekem az, ami van.
- Mit szólnál hozzá, ha ezután december 4-én lenne.
- Felőlem tarthatják, akár pünkösdkor is.
- Mondd, valóban nem érdekel a bányásznapi?
- Dehogynem, már alig vártam, hogy kifizessék a hűségjutalmat.
- Egyösszegben?
- Hát persze, hogy egyösszegben, miért kérdezel ilyen lázítóan, hogy mikor legyen a bányásznapi, meg, hogy egyösszegben fizetik-e a hűségpénzt?
- Az a gyanúm, hogy Te nem olvastad az Ércbányászban megjelent ezzel kapcsolatos cikket.
- Nem én, de más sem.
- Akkor Te nem tudsz semmit.
- Szerinted mit kellene tudnom.
- Oh, semmit.
- Nézd öregem, most már kíváncsivá tétél, szóval miről van szó?
- Na jó, figyelj! Azt írta az újság, hogy a vállalat dolgozói dönthetnek a bányásznapi és a hűségjutalom sorsáról, új módjáról.
- Hogyhogy dönthetünk, tán meg akarják szüntetni?
- Uramisten, milyen marhaságokat beszél. Mondtam már, hogy figyelj rám!
- Szóval, lehet választani időpontot, szeptember, első vasárnapja, vagy december 4-e.
- Nem értem, miért kellene új időpont, ami van, az már nem jó?
- Dehogynem, jó az is, de nem az igazi.
- Szerinted december 4-e az igazi?
- Igen.
- És miért pont az?
- Mert akkor ünneplik Európa szerzte Szent Borbálát, a bányászok védőszentjét. Így mi is szeretnénk visszatérni a több évszázados bányász hagyományokhoz. No, mit szólsz hozzá?
- Nekem tetszik az ötlet, de félok, hogy nem mindenki ért ezzel egyet. Főleg a fiatalok, mert számukra a jelen és nem a múlt jelenti az ünnepet. Bennem is felmerült egy aggodalom, mi lesz a hagyományos szabadtéri rendezvényekkel, meg a kétnapos csínadrattával, ami látványos és szórakoztató fiataloknak, időseknek egyaránt. S mindez mivel pótolható télvíz idején?
- ?
- Na ugye.
- Mit szólnál hozzá, ha a hűségjutalmat havonta fizetnék.
- Nekem jó lenne, de ahogy hallottam, sokan ellenzik.
- Vajon miért?
- Mert attól félnék a bányászok, hogy idővel beépül a bérbe, és mint annyi más, ez is megszűnne.
- A másik tábor pedig azt vallja, jobb lenne, ha havonta fizetnék, márcsak azért is, mert a forint vásárlóértéke egyre romlik, és egy év múlva ugyanaz az összeg jóval kevesebbet ér. Szóval ütköznek az érdekek, mert mindenki a saját érdekeit nézi, ami helyes, éppen ezért kíváncsian várom a bányászok döntését a bányásznapi és a hűségjutalom kérdésében.
- S mi a véleményed a tizenharmadik havi fizetésről?
- Hüha, ez igen, ez jó lenne. De aminél hallom, az emberek megkérdőjelezzik ennek pénzügyi fedezetét, már olyan értelemben, hogy miből fizeti ezt a vállalat, egyszóval — és mindjárt hozzá is tették — eddig miért nem fizették?
- Látod öregem, ami jó és demokratikus, ma már azt is nehéz elfogadtatni az emberekkel, mert mindenben hitetlenkednek és (jogosan) okozati összefüggéseket keresnek.
- Mit gondolsz, miért?
- Azért, mert az elmúlt évtizedekben nem, vagy csak ritkán kérdezték meg a bányászt, hogy mit akar, és ha ki is kérték a véleményét, akkor sem számított a szava. S, hogy ez ne így legyen a jövőben, előbb el kell feledtetni a sok csalódást, a megáláztatást, a vezetőket pedig arra törekedjenek, hogy újra elnyerjék a bányászok bizalmát. A feltétel most adott a kölcsönös bizalom kialakulása felé.

Kovács Miklós

Tenisz

Szeptember közepén megkezdődött a vállalati tenisz bajnokság, melynek küzdelmeit a Mecsek Lakóterületi Sportegyesület műanyag borítású pályán rendezik. Az egyéni versenyre 31-en neveztek, így a kieséses rendszerben lebonyolításra kerülő tornán az első fordulón csak tizenöt mérkőzésre került sor, mivel a tavalyi döntős Szabó Győző (III. sz. bányüzem) előnyerő volt.

Az irányított sorsolás jóvoltából az első két fordulón a legjobbak még elkerülték egymást, és valamennyien biztosan jutottak tovább. Érdekes, bár egyáltalán nem váratlan, hogy lapzártáig egyetlen háromjatszós mérkőzés sem akadt. A kiemelték tehát nem kegyelmeznek, általában simán verik az esélytelenebbeket.

A sokszoros bajnok Bogyay Ferenc (Központ) például még gémet sem veszett. Az első fordulón Áncsán ellen — bár ellenfele nagyon fogadkozott — egy pillanatig sem volt kétséges a győzelem aránya, majd a legjobb nyolc közé jutásért Kiss László (V. sz. bányüzem) tapasztalhatta, hogy nem nagy öröm a favorit ellen játszani.

A legjobb nyolc között van már Szabó Győző is, aki a második fordulón Ábrahám (V. sz. bányüzem) ellen nyert 6-0, 6-1 arányban.

A várakozásnak megfelelően a nyolcas döntőbe jutott Kulcsár László (Központ) is, aki előbb Ruszkait (III. sz. bányüzem), majd a petőci Schult Istvánt verte, mindkettőt 6-0, 6-3 arányban.

Esélyeshez méltó játékkal, sima kétjatszós mérkőzéseken jutott a legjobb nyolc közé a III-as számú bányüzem kiváltsága, Adam Károly is.

Nehezebb dolga volt Mészáros Endrének (V. sz. bányüzem), aki ugyan először gond nélkül 6-0, 6-1-re verte Horváth Csabát, de a második fordulón alaposan megizzadt a szolgálatos Szilágyi Géza ellen. Az eredmény itt 6-2, 7-6 volt.

Három hely még kiadó a nyolcas döntőben. A papírfőpap alapján Pados Imrénének (III. sz. bányüzem), dr. Gömör István-nak (Központ) és Kiss Lászlónak (III. sz. bányüzem) van a legnagyobb esélye a bejutásra.

A páros verseny küzdelmei lapzártakor még nem kezdődtek meg. Itt tizenkét duo nevezett, és a dr. Gömör-Bogyay pár toronymagas esélyesnek tűnik. Jó szereplés várható a Kulcsár-Szabó, a Pados-Mészáros, és az Adam-Kiss párostól is, de nem esélytelen a négy közé jutásra a Berényi Tamás-Perlaky Andor duo sem.

N. G.

Kiliántelep 1990

Immár hagyomány, hogy ősz elején nagyszabású sporttalálkozót rendeznek Kiliántelegen a baranyai nagyvállalatok dolgozói részére. Az idei seregszemlé — melyen több, mint négyszázán mérték össze tudásukat a különböző labdasportágokban — szeptember 14-16 között rendezték.

A Mecseki Ércbányászati Vállalatot ezúttal 88 fős küldöttség képviselte, és versenyzőink valamennyi sportágban a legjobbak közé jutottak. Férfi kézilabdázóink ezúttal is kitétek magukért, és esélyeshez méltó játékkal győztek. Padosék a döntőben a Bázis ellen nyertek imponáló játékkal.

Közel álltak a végső győzelemhez a labdarúgóink is. Többszörös óvás után ugyan a Zsolnay nyerte a díszes trófeát, de dicséret illeti a mieinket is, hiszen három együttesünk jutott a legjobb négy közé. Az történt ugyanis, hogy a selejtezők során a Központ kapusa megsérült, így a döntőbe jutásért vívott mérkőzésen a mieink a kézilabdázók hálóját szerepeltették. Nyerték is a Zsolnay ellen 2-1-re, de a porcelángyáriak a „kapuscseré” miatt óvtak, így végül is ők jutottak a legjobb három közé.

A döntőben végül is úgy szorult az V. sz. bányüzem csapata a második helyre, hogy a háromnapos mérkőzősorozaton egyetlen vereséget sem szenvedett. A harmadik helyet a petőciek szereztek meg, míg a Központ végül is a negyedik helyen végzett.

Női kézilabdázóinknak nem sikerült érmet szerezniük, de az erőviszonyok ismeretében a negyedik helyük szép sikernek mondható. Pontszerző helyen

végeztek a női labdarúgóink is, akik a rangos mezőnyben ötödikek lettek.

Az asztaliteniszesezők népes mezőnyében két versenyzőnk is a legjobbak közé jutott. A nőknél Nagy Zsuzsa (Központ) az ötödik helyen végzett, míg a férfiaknál Kovács Zoltán (IV. sz. bányüzem) negyedik lett.

Az összetett pontversenyt minimális különbséggel a Bázis csapata nyerte. A mieink ezúttal kénytelenek voltak beérni a második hellyel.

Labdarúgás

Stoptábla a petőcieknek

Úgy tűnik, véget ért a petőci csapatok nagy menetelése a vállalati kispályás labdarúgó-bajnokságban. A legutóbbi két fordulón ugyanis nem sok babér termett a IV-es üzemieknek.

Ebben elsősorban az V-ös üzemiak a ludasak, hiszen a fiatal, lelkes együttes alapos leckét adott a két elővasnak. A Mátyási, Belső, Horváth, Péter, Takács, Kulcsár, Arató összeállítású gárda a tizenegyedik fordulón simán verte a IV-es üzem csapatát 3-1 arányban, majd a következő játéknapon olyan gólfesztivált rendezett a másik petőci csapatnak, amire nemigen lehetett számítani.

Helyenként sziporkázó játékkal 7-1 arányban verték az addig százszázalékos teljesítményt nyújtó elővasat. Márpedig gólarányt javítani a bajnokjelölt ellen nem kis teljesítmény.

Ezzel az V-ös üzemiak a tabella harmadik helyére kerültek, igaz a Szálló csapata a veszített pontok tekintetében még jobban áll. A petőciekkel szembeni hátrányuk azonban még mindig tetemes, de az valószínűnek látszik, hogy az egyre jobban összekovácsolódó gárda véglegesen megveti a lábát a dobogó harmadik fokán.

Az V-ös üzemiak amellett, hogy nagyszerűen fociznak, Fortunával sincsenek rossz viszonyban. Az történt ugyanis, hogy a tizedik fordulót követően a versenytábla a III. sz. bányüzem csapatát sorozatos meg nem jelenés

miatt kizárta a küzdelmekből. Ennek egyenes következménye, hogy a III-as üzemiak eddigi eredményeit törölték. A dolog pikantériája, hogy ez a csapat — egy kivétellel — valamennyi meccsét elvesztette, csak az V-ös üzem „B” ellen sikerült nyerniük, még a tavaszi szezonban.

Váltakozó sikerrel szerepel az V-ös üzem „A” csapata. Az együttes előbb izgalmas mérkőzésen nagygyőzte az Anyagosztályt, ám egy héttel később, simán veszített 3-0-ra a Szálló ellen.

Az Anyagosztály aztán legutóbb a Központ ellen vigasztalódott. Egy, még a mérkőzés elején szerzett góllal nyertek úgy, hogy az egész mérkőzést Bodácsék támadták végig. Mindenestre a tavalyi bajnok csak árnyéka régi önmagának, és aligha szólhat már bele a bronzéremért folyó versenyfutásba.

Továbbra sem megy a Szolgáltatónak. A nagyműtű együttes csupán egyetlen soványka döntetlennel büszkélkedhet. Legutóbb a listavezető ellen veszítettek 3-1 arányban.

A III-as üzem kizárását követően kicsit furcsa képet mutat a tabella. A csapatok ugyanis, noha, már túl vannak a tizenkettedik fordulón, csupán csak kilenc, illetve tíz mérkőzést játszottak.

A tabella állása

1. IV. ü. „B”	9	8	—	1	25-13	16
2. IV. ü.	9	7	—	2	30-11	14
3. V. ü. „B”	10	5	1	4	16-24	11
4. Szálló	9	4	2	3	26-28	10
5. Anyago.	10	4	1	5	29-27	9
6. Központ	9	3	1	5	32-35	7
7. V. ü. „A”	9	2	2	5	15-32	6
8. Szolgáltató	9	—	1	8	17-38	1

Autóval és anélkül

Igazán megszokhattuk volna már, hogy csöpp hazánk — nem éppen nagy áteresztő képességű — útjain az agyonszidott kékes füstöt kipöfögő Trabantok sokasága mellett korszerű, áramvonalas, halk járású, nyugati autók ezrei suhannak.

Mivel nem vagyok autótulajdonos, csak nagyon hiányos elképzeléseim lehetnek arról, hogy mennyivel jobb egy háromméses Opel Omegát vezetni, mint mondjuk egy végzős gimnazista korú Zaporozsacet, de tény, hogy egyre többen, mintha csak ezt szeretnék demonstrálni, ha néhány löerővel több berreg az ülépük alatt, mint az átlagos.

— Félreértés ne essék, jól tette az, aki — tette, és — korszerű nyugati autót vásárolt a régi Skodája, vagy Wartburgja helyett, a nagy többség vigyáz is rá, mint a szeme fényére, hisz a magyar zsebnak iszonyú drága az alkatrész, de bizony akadnak olyanok is, akik, ha ilyen kocsit vezetnek, teljesen megérezgülnék.

Ezeknek az úrvezetőknél — majd azt mondtam embereknél — még a gépkocsijuk műszaki állapotáról sincs valós, reális képük. Többségük a kormánykerék mellett csak a dudában és a gázpedálban bizik. A fékkel szemben teljesen bizalmatlanok.

A múltkoriban tanúja voltam egy ilyen esetnek. Egy türelmes gyalogos kívárván, hogy zöld lett a lámpa, békésen elindult a zebrán a szemközti járdaszíjra. A fürgé felfogású úrvezető, aki már messziről látta, hogy zöld a lámpa, tövig nyomta a tűzpiros Hondájában a gázpedált, és nagy rüssel jobbra kislévben bekanyarodott, körülbelül olyan sebességgel, hogyha ehhez a mutatványához történetesen egy ke-

vésbé márkás, magasabb építésű keleti kocsit használna, holt biztos feje áll. Szerencsére a gyalogos fürgébb volt és a dühös úrvezető utólag már hiába nyomta a dudát.

Ez a fajta az, aki nem bírja ki, ha mondjuk egy Trabi pöfög előtte, hiába van kint a 40-es tábla, ő úgy elshun mellette nyolevannal, mint egy megriadt ufó a Mecsek Expressz mellett.

Nem is oly rég, itt a közelben történt egy súlyos országúti baleset, ahol egy elegáns Ford sofőrje, nem bírta nézni egy kis Polski hátulját, így aztán oda lépett a löerőknél, még a bukkanó előtt. Sajnos, szemből is jött egy Lada, és a két kocsi frontálisan ütközött. Az eredmény két totálkáros autó és egy kisebb kórteremre való sérült.

Tulajdonképpen örülök, hogy nincs kocsim, mert az ilyen agresszív, ön- és közveszélyes úrvezetővel, talán így ritkábban hoz össze a sors.

Bár az utóbbi, éppoly kifürkészhetetlen, mint a lökötű úrvezetők lelkivilága. Lehet, hogy azt hiszik, így a mennyországba jutnak majd.

Mindez egy viccéről jutott eszembe, de nem adnám közre, ha nem épp egy buszsofőről hallottam volna. A pap és a buszsofőr a földi élet végétével Szent Péter színe elé kerülnek.

— Te méz a pokolba — mondja az a papnak — te meg a mennyországba — mutat a buszsofőre.

— De miért? — kérdezi a pap hülledzve.

— Mert, amíg te a templomban prédikáltál, a hívők gyakorta aludtak, de amikor ez a buszsofőr vezetett, az emberek imádkoztak.

Ng.

Keresztrejtvény

Rejtvényünk vizsz. 1., folytatva függőleges 14. és 24. sorában Hars Ernő Október szönyege című verséből idézünk egy szakaszt. Megfejtésül az idézetet kérjük beküldeni a szerkesztőség címére 1990. október 10-ig. A helyes megfejtést be- küldők között könyveket sorsolunk ki.

1	0	2	3	4	5	E	6	7	8	9	10	11	E	12	13	T
14						15								16		
17						18		19						20		21
22					23		24		25	26			27			0
28				29				30		31	32					33
E				34				35		36						37
38	39			40		41							42	43		44
45				46						48		49		50	51	
52				53		54		55		56			57		58	
59				60	61			62		63			64		65	
66				67	68	69							70			1
71				72						73		74				75
R				77				78	79						84	
82	83					84		85	86						87	
88				89		90		91			92		93			
1				L									R			94

Vizszintes: 14. Több nyugati ország pénzneve, 15. Irányítószám: 6771. 16. Szereplő a Pál utcai fiúkban. 17. A hajnal istennője. 19. Római negyvenkilenc. 21. Zamat. 22. Folyó Ausztriában (ford.). 23. Német névelő. 25. Római ötszázötven. 27. A sáv igéje. 28. Y. O. 29. Személyemről. 31. Női név. 33. Kímél, védelmez. 34. Végtag. 35. Valóságos. 37. Tizenkét hav. 38. Hosszmérték röviden. 40. Vezetők. 42. Kötőszó. 44. A. A. A. 45. Újság. 47. Mező. 48. Vörös — angolul. 50. Tűzhely része. 52. Unatkozik vagy álmos. 54. Kerület — röviden. 56. Tenger — angolul. 58. A juh himje. 59. Z. I. 60. Mérték eredménye lehet. 62. Barlang. 63. Kettős betű. 66. Angol kötőszó. 67. Független. 70. Három — oroszul. 71. S. A. 72. Uszít, éleszt. 73. Porcelán jelzője. 75. Mint a vízsz. 71. 77. Szemmel érzékel. 78. Tollat használ. 80. Nyakbavaló. 81. Nem ezt. 82. Névelő. 85. O. G. 87. Női név. 88. Jól hasadó anyag. 90. Jegyezget. 93. Szellemi munkahely. 94. I. K.

Függőleges: 2. Szőszetlelken idővel képesolatos. 3. Középen utasít! 4. Vonzó közepe! 5. B. K. 6. Páros orosz! 7. Cigarettaíz. 8. Szín. 9. Strázsza. 10. Tagadószó. 11. Y. A. 12. Libahang. 13. Csigafajta. 18. Egyik oldal. 20. Hajó része. 23. Erőgép. 26. Töltött érzelmiség. 27. Becézett Mihály. 29. Vízi átkelőhely. 30. Bátorokodj. 32. Római ötszázégy. 33. Elővigyázatos. 36. Levegő — görögül. 39. Gép. 41. Végtag (ford.). 43. Azonos betűk. 46. Fél pipa!

49. Német névelő. 52. Os. 53. Allóvíz. 55. Fogoly. 57. Férfinév. 61. Szortíroz. 63. Tejtérme. 64. Becézett Aranka. 68. Mint vízsz. 59. 69. Becézett Atilla. 72. Nyakmelegítő. 74. Vízivő. 75. Arab úr. 76. Roham. 79. Ravasz állat. 81. Juttatok. 83. Ajtó része. 84. Becézett női név. 86. Légnemű anyag. 87. Fizikai fogalom. 89. Szovjet repülőgéptípus. 90. F. N. 91. Rendkívüli röviden. 92. Aluir. 93. Korróvidi. tes.

Juhász Károly

Lapunk szeptember elsejei számában között keresztrejtvény helyes megfejtése:

Szenet, ércet termelünk, s nem lankad a két kezünk, mert miránk még munka vár...

Ezt zúgja az üzem, a gyár!

Könyvtalomban részeselek: Farkas István (Komló), Tanácsköztársaság út 12. 7300), Berdán László (ÉDU, polgári fegyveres őrség), Ormányi Yvette (V. sz. bányüzem, gépkönyvelés).

Foci-hírek

Változatlanul jól szerepelnek csapataink a Grund Kupában. Mint ismeretes, a selejtező csoportok első két helyezettje folytathatja immár egyenes kieséses rendszerben a legjobb tizenhat között. Az már bizonyos, hogy három csapatunk ott lesz a folytatásban. A továbbjutást elsőként az V. sz. bányüzem együttese vívta ki. A fiatal és lelkes gárda egyre szebb sikereket ér el, és könnyen lehet, hogy a vállalati bajnokságban borsot törnek majd a petőci csapatok orra alá.

A Grund Kupában ugyan csak kiharcolta a továbbjutást az Anyagosztály és a Szolgáltató együttese és minden esélye megvan a tizenhat közé jutásra a Központnak és a IV. sz. bányüzemnek is.

Nem ment viszont ilyen jól a mieinknek szeptember 8-án azon a villámtornán, amelyet a Pécsszabolcsi Lakótelepi Sportegyesület rendezett. A Szolgáltató az ötödik, a végső győzelemre is esélyesnek tartott Központ pedig csak a negyedik helyen végzett.

MECSEKI Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZATI VALLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 20. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. OKTÓBER 15.

Szolidaritási sztrájk

Október 5-én a III., IV. sz. bányüzemben, valamint a Szolgáltató üzemben műszakkezdés előtt 2 óras szolidaritási sztrájk volt. Az előzményekről, a BDSZ Szövetségi Tanácsának előkészítő munkájáról, a döntésről kérdeztük Horváth Sándort, az UDSZ titkárát.

Október 4-én rendkívüli Szövetségi Tanácsülést tartott a Bányai Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége — kezdte el választását Horváth Sándor.

Ezen az ülésen dolgozó véleményeken alapuló elvi állásfoglalást vitattunk meg. A dolgozói véleménykérésre mindenképpen szükség volt, de ezt még jobban alátámasztotta, hogy a BDSZ a tagszervezetek és tagok szövetsége, vagyis elismeri, hogy minden egyes szakszervezeti tag szuverén döntő személyiség. A véleménykérés nálunk úgy történt, hogy az üzemek

többségében a bizalmi tevékenység miatt tájékoztották, a bizalmiak, főbizalmiak megkeresték minden egyes — fellelhető — dolgozót, s kérték a támogatást, melyet aláírásukkal is igazoltak.

A Szövetségi Tanács ülésén Schalkhammer Antal főtitkár ismertette velünk a Népjóléti és a Munkaügyi Minisztérium véleményét a szénbányászat szerkezetátalakításával összefüggő humáncsomaggal kapcsolatban. Elmondta, hogy a kérések döntő többségének megítélésében kedvező változás állt be, azokat már támogatják. A kérdések döntő többségében azonban a kormány, vagy a parlament illetékes, ezért a pozitív megítélés csupán ígéretnek tekinthető. A Szövetségi Tanács üléssel egy időben ülésezett a kormány, de mivel annak döntéséről 14 óráig nem értesítették a szakszervezeti testületet, az úgy döntött, hogy meghir-

deti a figyelmeztető sztrájkot.

Harmadikban már nem mehettünk úgy haza, hogy csak ígérettel fizetjük ki a dolgozókat — így fogalmaztak a tanács tagjai. — Ugyanis — tért vissza az előzményekre Horváth Sándor — júliusban az országos bányász titkári értekezleten Kardos Antalné, az ipari miniszter szóvivője ismertette az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumnak a humánfelvetésekkel kapcsolatos javaslatát, melyet a többi tárca elutasított. Az országos bányásznap ünnepségen Bod Péter Ákos ipari miniszter ígéretet tett, hogy a szénbányászat szerkezetátalakításával kapcsolatos humánkérdésekben az egyes tárcák szeptember 30-ra elkészítik javaslataikat, s azt eljuttatják a BDSZ-nek. Ezt tetézte, hogy — függetlenül a kormány augusztus 30-ai döntésétől — a szénbányászok továbbra sem érzik, hogy

helyzetük megnyugtatóan rendeződik. A harmadik határidő az október 4-ei Szövetségi Tanács ülés volt, s bár az információk előzetesen biztatók voltak, de azok ismételtlen csak javaslatszintűek.

Ézért a Szövetségi Tanács túlnyomó többségi szavazattal úgy döntött, hogy 2 óras figyelmeztető sztrájkot hirdet meg október 5-re.

Mivel az V. sz. bányüzemben a megkeresett 525 dolgozóból csak 101, az Ércdúsító üzemben a 600 megkeresettből 42 mondott igent a sztrájkra, ott teljes műszakban dolgoztak. A III., IV. sz. bányüzemekben, valamint a Szolgáltató üzemben a dolgozók több, mint fele úgy döntött, hogy csatlakozik a BDSZ által meghirdetett 2 óras sztrájkhoz szolidaritási alapon.

A szolidaritási sztrájkokról készült összeállításunk a 2. oldalon.

Megalakult az első rt.

Végző stádiumához ért október 3-án az öntödei részvénytársaság szervezése. Ezen a napon alakult meg az Austenit Acélöntöde Részvénytársaság, ekkor gyűltek össze a részvényesek, s látták el kézjegyükkel az alapító okiratot.

Az alapító részvényesek: a Mecseki Ércbányászati Vállalat 33,5 millióval, a Tiszai Erőmű Vállalat 1 millióval, a Dunai Cement- és Mész- és Mű Kft. 3,5 millióval, a Beremendi Cement- és Mész- és Mű Rt. 5 millióval, a Pécsi Hőerőmű Vállalat 1 millióval, a Mecseki Szénbányák Vállalat 1 millióval, a METALLIMPEX külkereskedelmi Vállalat 1,5 millióval. Az alapítás nap-

ján jelezte belépési számukat — minimum 3 millió forinttal — a PORT-FOLIO Bank Rt. is. Az öntöde dolgozói közül Pálffy László, Majkó Tivadar, Torzsány Béla, Bán Gábor, Link Ferenc, Fánicsi József, Szabó István, Fekete Lajos és Kovács Elemér 10–50 ezer forintot tőke befizetéssel ugyancsak részvénytulajdonosok lettek.

A részvénytársaság jogi alapítása tehát megtörtént, a működési évet 1991. január 1-jével kezdik.

Az alapító közgyűlésen Varga Mihály vezérigazgató köszöntötte a résztvevőket, röviden ismertette a vállalat helyzetét és azt, hogy mi tette aktuálissá a

részvénytársaság létrehozását. Az alapító okiratot — a vezérigazgatói tájékoztató után — a közgyűlés levezető elnöke, Galambos Elemér, a Coop System vezető szervezője oldalanként, s azon belül cikkelyenként vitatta meg a részvényesekkel. Apróbb módosító javaslatok nyomán, a lényegesen nem változtatva került egy-egy mondat, mondatrész korrigálásra.

Ezek után a részvényesek az alapító okiratot megszavazták, aláírták, akinek volt, bélyegzőt is nyomott rá, s október 3-án háromnegyed 12-kor a társaság megalakult 46 millió 150 ezer forintos alaptőkével.

A közgyűlés, az öntöde jelenlegi vezetőjét, Szabó Istvánt bízza meg az Austenit Acélöntöde Részvénytársaság igazgatótanácsának elnökéi tisztével. A felügyelő bizottságban pedig a legnagyobb részvényesek: a Dunai Cement- és Mész- és Mű Kft., a Beremendi Cement- és Mész- és Mű Rt., valamint a számlakezelő OKHB képviselője vesznek részt.

Biztató lépés

Amint azt gyorsinformációban már közöltük, szeptember 28-án a Munkaügyi Minisztériumban alakuló ülést tartott az Érdekegyeztető Tanács Munkaerőpiaci Bizottsága. Az ülésen Rolek Ferenc, a Munkaügyi Minisztérium helyettes államtitkára elnököl.

A bizottság első napirendi pontjaként megtárgyalta saját ügyrendjét.

Az Érdekegyeztető Tanács (az OÉT utódszervezete) elé igen sok szakterületet érintő, rendkívül sok kérdés került. Ez volt alapvetően az indoka annak, hogy szakszervezeteket alakítottak, ahol egy-egy speciális terület gondjait vitatják meg, készítenek elő döntéseket. Ezek — amennyiben az ÉT jóváhagyja — döntések is egyben.

A Munkaerőpiaci Bizottsághoz három szakterület tartozik: a foglalkoztatáspolitikai, a szakképzés és a munkafeltételek problémaköre.

Második napirendi pontban — akceptálva vállalatunk jelenlévő képviselőinek kérését — a bizottság megtárgyalta azt az előterjesztést, mely a foglalkoztatás szempontjából kritikus körzetek tárgyában készült. Ez öt új javaslatot, részben új körzetek kritikussá minősítésével és többlettámogatási igényekkel, részben pedig a már kritikussá minősített körzetekben felmerülő újabb igények miatti többlettámogatás szükségességével foglalkozik. Így Székesfehérvár, a Borsodi Szénbányák, a Borsodnádasdi Lemezgyár, a Bázis Dél-dunántúli Építőipari Vállalat és a Mecseki Ércbányászati Vállalat többlettámogatási igényeivel. Már beérkezett, de az előterjesztés még nem tartalmazhatta, Nyírbátor hasonló irányú kérése is.

A bizottság mindenekelőtt megismerkedett a Baranya Megyei Regionális Egyeztető Fórum elnökének levelével, melyben kéri, hogy a munkahelyteremtő beruházások támogatására szánt pénzeszközöket — mivel azt a kormány július 5-vel befagyasztotta — az addig beérkezett és jóhiszeműen elfogadott pályázatokra ki-fizethesse. Miután ez kormánydöntés volt, a bizottság ezzel a problémával nem foglalkozhatott.

A vitában dr. Rolek Ferenc helyettes államtitkár azt emelte ki, hogy Baranya megye elsősorban azért lett kritikus körzet,

mert az uránbányászatot felszámolják. A RFF által az első félévben odaitélt munkahelyteremtő beruházás-támogatást csak kis részben kapták olyanok, akik az uránbányászatból felszabaduló munkaerő elhelyezkedését szolgálták, s a még megítélésre váró pályázatok között is alig van olyan, mely összefüggésbe hozható az uránbánya leépítésével.

Horváth Sándor, az UDSZ titkára hozzászólásában vázolta a múlt év szeptemberi kormánydöntés óta történeteket. Elmondta, hogy a vállalat a bezárás helyett, mely mintegy 15 milliárd forintba kerülne, más utat kerestett. A fennmaradás esélye most már igen nagy, s ezzel nemcsak minimum 8 milliárd forintot takarít meg a vállalat az állami kasszában, hanem 2500 dolgozó munkahelye is megmarad. A végkielégítés intézménye — mondta — sokat segíthet a felszabaduló munkaerő gondjainak megoldásában. Tájékoztatva a bizottságot a vállalatnál kialakult rossz hangulatról, melyet a végkielégítésre, korengedményes nyugdíjra fordítható pénz elfogyása okozott, s kérte a bizottság megértését, hiszen nincs plusz igényünk, sőt, jelentős anyagiakat takarítottunk meg.

Ezt követően a bizottság tagjai közül többen is támogatásukról biztosították a pozitív döntést ügyünkben, s végezetül az alábbi határozati javaslat született a minket érintő kérdésben:

Az Érdekegyeztető Tanács Munkaerőpiaci Bizottsága javasolja a kormányának, hogy a Mecseki Ércbányászati Vállalat részére többlettámogatás biztosítására, a munkahelyteremtésre szolgáló decentralizált, eddig fel nem használt keretből legalább 300 millió forint átcsoportosítását hagyja jóvá. Amennyiben további létszámleépítés megvalósul, a támogatás pótlását — a létszámleépítés arányában — a Foglalkoztatási Alapból további 200 millió forint keretel — a kritikus körzetekre elkülönített részből — biztosít. A többlettámogatás az előirányzott létszám figyelembe vételével használható fel, amely 1990-ben 1100 személy végkielégítését és további 200 fő korengedményes nyugdíjazását teszi lehetővé. 1990-ben a fenti címen jóváhagyott támogatás áthúzódó terhe várhatóan 400 millió forint lesz.

Az aláírás ünnepélyes pillanatai.

Csöndör László felvétele

Szolidaritási sztrájk

...a Szolgáltató üzemben

Az üzem műhelyeiben október 5-én, a műszakkezdést követő első két órában minden csendes. A lakatosműhelyekre jellemző, olykor kibírhatatlan nagy zajjal — fűrók sívítása, csiszolók, kalapácsok, reszelők agytekervényeket bántó hangkavalkádjával — szemben most szinte bántó a csend. Az, hogy több műhely élettelen, emberek, itt-ott elhagyott szerszámok nincsenek, csak a dolgok mindennapokra egyáltalán nem jellemző rend, tisztaság, s a nyugalom az ami körülveszi a belépő idegent.

Nyugalom? — egy frászt, hiszen a sztrájk, legyen az akár kétórás figyelmeztető jellegű, nem pont a nyugalom mérföldköve. Még akkor is, ha tudom, lehet sztrájkolni csendben, békesen, s úgy is, hogy közben kiabálva vitatkoznak a sztrájk mellett, s azt ellenző emberek.

— A vállalat nem minden üzemből csatlakoztak a dolgozók a figyelmeztető sztrájkfelhíváshoz. Ezért úgy gondolom, jogos a kérdés, a Szolgáltató üzemből miért állt a szénbányászok mellé?

— Azért, válaszol Lőránt László szb-titkár — s hiszem, hogy válaszom egyértelmű — mivel az elmúlt évi demonstrációnkon itt voltak az összes bányavállalattól. A Szolgáltató üzemiak ráéreztek arra, hogy most viszont nekünk kell szolidaritást vállalni. Elmondhatom, az üzem kollektívájának nagy része egységes tudomásul vette a sztrájkot, azt magának érzi, s beállt a sorba.

— Mindehhez hozzátartozik az is — mondja magyarázóan a titkár —, hogy a BDSZ Szövetségi Tanácsának ülése előtt mi itt, az üzemből már úgy döntöttünk, ha nem lesz végkielégítés, sztrájkba lépünk. Most, úgy tűnik, a végkielégítésre megvan a pénz, de ettől még van bányászszolidaritás. Ha sztrájkolnak Tatabányán, Dorogon, s az ország összes bányájában, akkor igenis sztrájkolnunk kell nekünk is. Hiszem, hogy van bányászegység, ez volt az első próbánk, és sikerült.

— Mi szolidaritásból sztrájkoltunk — mondja az egyik műhelyben Lantos Pál lakatos csoportvezető. — Nálunk mindenki egyetértett a szénbányászok által elindított felhívással. Ugyanakkor mi sem látjuk rózsaszínűen a jövőnköt, hiszen ebben a műhelyben is sok embernek megmondták, december 31. után nincs munkahelyük. Csoda hát, ha nem tudjuk, milyen lesz a jövőnk? Végkielégítésre, újrakezdésre nincs pénz, csak ígéretes. Úgy érezzük, az ígéretből elég volt, most már döntéseket várunk, határozottakat a kormánytól. A bányászati sorsát egyszer, s mindenkorra tegyék a helyére.

— Hangsúlyoznám, mi a bányász- a munkásszolidaritás jegyében sztrájkoltunk, s nem a személyes gondjaink miatt. Nagyon szomorú, hogy csak így lehet bizonyítani, a szakszervezeti vezetők nem falból

beszélnek, s nem a saját gondjaikkal foglalkoznak, hanem a tagságával nap, mint nap. Tudjuk, a sztrájkból nincs haszna sem a kormánynak, sem az országnak, s a benne résztvevőknek sem, sőt, de mit tegyünk, ha amúgy nem hallgatnak, nem figyelnek ránk ott fent.

— Nekem nem érdekem a sztrájk — ezt már Horváth Lajos tmk-műhely csoportvezető mondja —, mivel felmond a vállalat, s a bányászattal való kapcsolatunk így megszűnik. Ugyanakkor úgy látom, jó ha van egyfajta összefogás, amitől talán észhez térnek magasabb fórumokon. Mondván, hoppá, hát itt vannak — ebben az országban — másfajta emberek is, nemcsak azok, akik a parlamentben ülnek. Sülyos a helyzet az országban, de ezt nem vették még észre.

— Úgy gondolom tehát, ez a figyelmeztető sztrájk, figyelemfelkeltésre mindenképpen jó, több ezer ember fogott most jékképesen kezét. Akkor is így látom, ha erre az időre nem jár munkabér. Elveszték száz forintot, s bár lenne helye ma már az aprópénznek is, de nem érdekel, ez a szolidaritás nekem 100 forintot megér.

— Egyetérték a sztrájkkal, mert a bányászati, akár a MÉV, akár a szénbányák jogos követelését, több éves problémáit egyik kormány sem oldotta meg, ez a kormány meg végképp nem akarja megoldani — a jelek szerint — mindezt már az esztergályosok műhelycsarnokában az esztergályosból lett, főiskolát végzett Rózsa Sándor műszaki oktató mondja.

— Számomra mindegy tehát, hogy ez a figyelmeztető sztrájk most a szeszek kezdeményezése, akkor is egyetértettem volna, ha más bányavállalat, vagy akár mi vagyunk az elindítói. Mert végül is mi is bajban vagyunk. A kormány a végkielégítésre nem bólintott rá, s különben is nekünk munkahely kellene, nem pedig a végkielégítés pénzüssége. Mit csináljak én azzal a pár százezer forinttal, azzal nem sokat lehet kezdeni. Mibe vágjak bele? Nekem esztergályos a szakmám — 24 és fél évet húztam le itt, az üzemből —, s egy ilyen kisebb gép 6–800 ezer forintba kerül, míg egy komolyabb, amivel dolgozunk, négy millióba.

— Mellesleg én is ki vagyok rúgva, január 1-jével nincs munkahelyem, s amit mindezek felett nagyon fájjalok, már aranygyűrűt sem kaphatok a vállalatától. De visszatérve a szolidaritási sztrájkra, úgy látom, ez egyfajta kivezető út lehetne a kátyúból, de a munkásság még nem került olyan mélyre, hogy összetartson. Még mindig azt várják, a szakszervezet szervezzen mindent, az emberek a főbizalmi, bizalmi piszkálják. Pedig pont fordítva kellene, de úgy látom, még nemigen akarunk összefogni az emberek. Nem érzik, mi vár rájuk, nem látják tisztán, rövid időn belül ezek kerülnek utcára.

Nyolc órakor a gépek mellett munkába álltak az emberek. Szerszámot fogott az, ki előbb még az álmosító csendben szundított egy keveset, avagy a kupaszerda mérközéseit elevenitette fel a kollégáival. A gépek zaja, a munkások serénykedése gyorsan feledtette, percekkel korábban szolidaritást vállalt egy iparágon belüli felhívásra.

Veress Tamás

...a III. sz. bányüzemben

A III. sz. bányüzemben hat óra előtt néhány perccel még a megszokott módon zajlott az élet. Az emberek leszálláshoz készülődtek, hiszen a sztrájkfelhíváshoz korábban csak a dolgozók 46 százaléka csatlakozott. Az emberek többsége már el is foglalta a helyét a népeskocsikban, ám néhányan a bányászszolidaritásra apellálva a falézből maradtak.

Később egyre többen csatlakoztak hozzájuk, visszaszívárogtak a bányászok és hat óra után öt perccel már üresek voltak a népesek. Noha a sztrájk létszámát spontán szerveződé, végül is a dolgozók egy emberként csatlakoztak a munkabeszüntetéshez.

A bányászok a falézből, a szállítók a szállítási körletben, a gépészeti dolgozók a műhelyekben nyugodt hangulatban, fegyelmetten, beszélgetve, kártyázgatva töltötték a következő két órát.

Majd mindenki, akit megkérdeztünk, a bányászszolidaritásról beszélt. Nem felejtették el az itteniek, amikor tavaly augusztus 30-án az egész bányászársadalom melléjük állt a demonstráción.

— Tavaly nyáron ők sem hagytak cserben bennünket — mondja Ligner Ferenc, a II-es körlet aknásza. — Nagy szükség van az összefogásra, az ilyen jellegű bányászszolidaritásra.

— Abban a humáncsomagban, amit várunk, mi is érdekelték vagyunk — vélekedik Ruzics János fő-

szénbányászok, az egész magyar bányászársadalom problémáiról van szó.

— Ezt a bányászegység érdekében meg kellett tennünk — mondja Prisztás Ferenc szakvezető vajúr.

— Ígéretekkel már tele van a padlás — szögezi le Androvics Ferenc főcsatlós. — Minket is már mióta álltatnak mióta élünk bizonytalanságban? Fogytán a türelmünk.

Nyolc óra előtt néhány perccel mozgolódás támadt a falézből. Befelejtődtek a kártyacsatlók, és az emberek csendben kirajzottak a népeskocsikhoz.

— Köszönjük munkatársak! Jó szerencsét! — harsant fel Zsiros József üzemi szb-titkár hangja, és néhány perc múlva a mozdonydudák azt jelezték, teljes létszámmal munkába indult a mancsaft.

— Talán jobb is, hogy így alakult — mondta Matyasorszky László bányamester, a távolodó szerelvények után tekintve. — Így legalább emelt fővel mehetünk ki az utcára...

Nógrádi

A sztrájkbizottság tájékoztatója

A figyelmeztető sztrájk eredményeként a kormány a határozat tervezetét megváltoztatta a következők szerint:

1. Nem került elvetésre a 25 év munkaviszony utáni nyugdíjazás kérdése, mivel olyan határozat született, hogy kiegészítő föld alatti műszakszámhoz kötött nyugdíjbiztosítási rendszer kerül kidolgozásra.
 2. Döntöttek a követelésünknek megfelelően — abban, hogy a bányászok rehabilitációs keresetkiegészítését fix összegű járadékká kell átalakítani, amely nemcsak a munkaviszonyban álló, hanem az aktív munkát kereső, de munkanélküli ellátásban nem részesülő személyt is megilleti.
 3. A mecseki bányászati három-, illetve négyezer munkást teljesítetteknek járó keresetkiegészítésekért — felszámolás esetére — az állam viseli a felelősséget. Ennek fedezetét az állami költségvetés garantálja, utóbbi az új elem.
 4. A kormány — az üdülési rendszerből kiemelve — a gyógyüdültetést fenn kívánja tartani.
 5. A határozatot megváltoztatták oly módon, hogy a szilikózisos betegnek a baleseti járadékot folyamatosan lehet kiutalni.
 6. A határozatnak a korábbi követeléseinkre elfogadott pontjai: — a mecseki keresetkiegészítés járadékfizetés lesz. Forrása a társadalombiztosítási alap; — a rehabilitált keresetkiegészítés túllépheti az átmeneti munkanélküli járadék felső határát; — a kárterítés mértékének az emelése a károsult dolgozóval azonos munkakörben egyező béremelés mértéke szerint történik; — módosítják a 89/1990. (V. 1.) MT. sz. rendeletet a bányászati műszaki dolgozóinak érdekében a keresetkiegészítés végkielégítésbe való beszámítását megyei hatáskörbe utalták; — a természetbeli juttatások mentesülni fognak a járulékfizetési kötelezettségek alól.
- Antall József miniszterelnök és Nagy Sándor MSZOSZ-elnök tárgyalásaira hivatkozva ígéretet kaptunk, hogy további tárgyalási alapot képeznek az alábbi kérdések: — a föld alatti pótlék forrásadóval történő rendezése; — nyugdíjas szénjáró költségviselése; — kordedvezményes külszíni bányatársaságok egyes munkaköréit, illetve palaválogatókat érintően; — lakáshitel kedvezmények.

Nagy Sándor levele

TISZTELT SZAKTÁRSAK!

A bányászársadalom hosszú ideje húzódozó jogos követeléseinek megoldását lámogatom, azzal személyesen is szolidaritást vállalom. A magam lehetőségeivel élve mindent elkövetek, hogy a bányászok problémái, mint ahogy valamennyi munkavállaló problémái lehetőleg tárgyilagos úton, az érintettek között létrejövő megállapodások formájában mielőbb megoldódjon. Ennek érdekében személyesen is eljártam Antall József miniszterelnök úrnál, aki készséget mutatott az ország gazdasági teljesítőképességével összhangban álló megoldások felkutatására, az érdekegyeztetés erősítésére, intenzívebbé tételére.

Mindezt azért is tartom szükségesnek hangsúlyozni, mert személyes véleményem szerint, meg kell próbálni elkerülni, hogy a munkaügyi konfliktusok kezelhetetlen sztrájkhullámokba torkolljanak, ami kihatástalan helyzetbe sodorja az országot. Ezzel együtt, a döntések halogatása miatt, a bányászok figyelmeztető sztrájkját elkerülhetetlennek és jogosnak érzem.

A bányászok által lefolytatott reggeli figyelmeztető sztrájk azt mutatja, hogy a résztvevők fegyelmetten, szervezett erőként nyilvánultak meg és ez felbecsülhetetlen érték, ami igazi erőt ad a szakszervezeteknek.

Jó szerencsét!
Nagy Sándor,
a MSZOSZ elnöke

...a IV. sz. bányüzemben

Fegyelmetten, nyugodt légkörben zajlott le a kétórás figyelmeztető sztrájk a IV. sz. bányüzemben. Mint azt Szabó László szb-titkártól megtudtuk, a dolgozók több, mint 50 százaléka már korábban aláírta azt a listát, amelyben csatlakozott a BDSZ felhíváshoz, és tudomásul vette, hogy a kétórás munkabeszüntetés idejére nem jár bér.

— Ez az aláírásgyűjtés, véleményünk szerint, jogellenes volt — szögezte le az szb-titkár. — Igazság szerint ezt úgy kellett volna csinálni, hogy a leszállás előtt felolvassuk a Szövetségi Tanács felhívását, és a dolgozók ezt követően döntöttek volna, hogy sztrájkolunk, vagy nem sztrájkolunk.

— Az emberek így is egy emberként csatlakoztak a felhíváshoz. Nagyon örülünk, hogy a III. sz. bányüzemek végül is szolidaritásak voltak, de nem értjük, hogy az Éredúsító üzemből és az V. sz. bányüzemből miért nem csatlakoztak a felhíváshoz.

— Mi nem feledjük, hogy a tavalyi demonstráción az egész bányászársadalom mellénk állt. Ezt a szolidaritást még akkor is viszonzni kellene, ha nekünk, uránosoknak fenéig tejföl lenne az életünk. És hát ettől azért nagyon messze állunk. A

nógrádi szénbányásztól az uránbányászig, az olajbányásztól a kő- és kavicsbányászig mi mind egy cipőben járunk.

— Egvébként a sztrájk nálunk is nagyon fegyelmetten zajlott. Erről csak annyit, hogy a két óra elteltével, pontban nyolckor az emberek minden felszólítás nélkül, maguktól indultak a szállító aknához — mondta végezetül Szabó László.

N. G.

MECESEKI
Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablár János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-053/32-43
13-053/33-53

Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály
MEV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Gergely György

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
55,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

Megnyugodtak... ...de vannak kérdőjelek

Az V. sz. bányáüzem IX. szintjén a 46-os fejtési csapat munkahelyére tartunk. Fotós kollégámmal, már jó előre oktattatjuk egymást, a kellemes létramászás fortélyaira. Arra, hogy ne siessél, mert leeshetsz, de ne legyél lassú sem, mert a mögöttünk lépkedő bányamérők kiröhögnek.

A csapat munkahelyének előkészítése a pillanatnyilag legkorszerűbb módon. KPV-s feltöréssel készült. Az eredeti elképzelés szerint liftet is szereltek volna a munkahelyre, de mindezt annak idején a felszámolás ténye megakadályozta. Végül is rendes járópadozatot szereltek be. A fejtésben Nagy József szakvezető vájár, Filóczy László robbantó vájár és Szalacsi Gábor csillés dolgozik.

— Miként néznek a ma, úgy tűnik, biztos jövő elé, megnyugodtak a kedélyek?

— Örülünk, hogy maradtunk — válaszol a szakvezető vájár — hiszen ennyi pénzt seholy sem kapnánk. Még akkor is, ha mindannyiunknak van másik szakmája, s a bányász társak kilencven százalékára is ma ez a jellemző.

— Kérdéses persze, hogy mennyi ideig maradtunk, mert, mi van akkor, ha egy év múlva azt mondják az írek, nem jöttek be a várt számítások?

— Én is szerencsémnek fogom fel, hogy maradtunk — mondja Filóczy László —, hiszen én még csak négy éve vagyok itt, s így végkielégítést sem kaphatnék. Különben, most lát szölg mindenki megnyugodott, nem beszédtem a jövőnk.

— Amikor még nagyon bizonytalan volt a vállalat sorsa, akkor sem gondoltak arra, hogy odébb állnak, s nem várják meg a felszámolást?

— Jó kereset ide, vagy oda, — veszi át a szót a szakvezető —, de nekem megfordult a fejemben, nem várok addig, amíg eldől, marad-e a vállalat vagy sem. De nem engedtem el amikor érdeklődtem, mondván a vájvégiekre

szükség van. Volt ugyan akkor másik munkahely, ahová mehettem volna, de az is igaz, érdeklődésem puhatolózás volt. Arra gondoltam, ha elengednek, akkor egyértelmű, ennek a vállalatnak annyi. Ha viszont nem, akkor itt kell maradni mindenáron, mert lesz munka továbbra is.

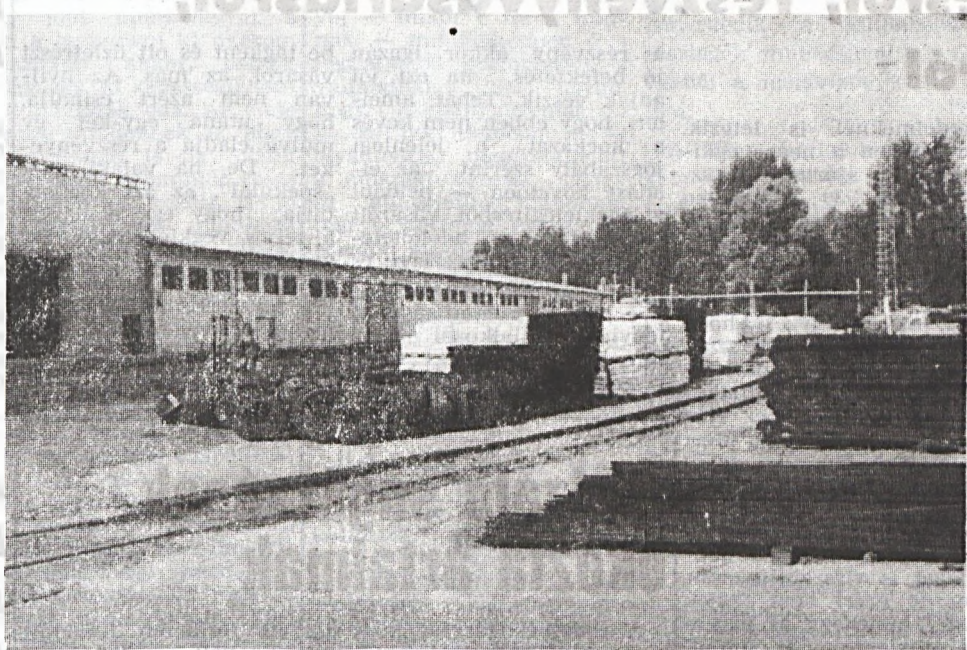
— A jövőre nézve azt várnám el — szól közbe a csillés —, hogy a munkabérek javítsák meg, s a munka megkönnyítésére kapjunk végre korszerű gépeket. Mert a maiakkal már nagyon nehéz dolgozni.

— Így igaz — mondja Nagy József — javításra vár a fűrőgépek, lafetták, szegecselő gépek nagy része. Sokat küszködünk emiatt.

— A korábbiakban a bányászok majd mindig panaszkodtak a kereset miatt. Most viszont az anyagiakat nemigen hozzák szóba. Elégedettek lettek, vagy a felszámolás veszélye, az átalakulás ténye háttérbe szorítja azt, hogy mennyit is keres a bányász, s negyed ennyi munkával a tiszteresét is zsebre vigyja más?

— Természetesen a pénzből sosem elég — mondja a szakvezető vájár — mindenki többet szeretne. A napokban a televízióban arról volt szó, hogy a mai átlagkereset bruttó 11 700 forint. Mi ennyit, ha nem többet fizetünk részletekre. Azaz, ennyi pénzből nem is tudjuk, hogyan lehet megélni. Próbáltam elképzelni, de hiába osztottam szoroztam, arra jutottam, képtelen lennék a családdal ekkora összegből holnapig megélni. Ugyanakkor azt is olvashatjuk, Budapesten 20-30 ezer forintot lehet autóbusz vezetéssel keresni, s még 10 ezer forint ruhapénzt is adnak. Az sem könnyű munka, tudom, de ebből az is kiderül, a bányászok már egyáltalán nem keresnek jól, s nem ez a legjobban fizetett munka.

Átalakulóban a főosztály

— Milyen ma bányászna lenni? Valamikor a jó kereseten túl a szakmák között ez, amolyan tekintélyt parancsoló mesterség volt.

— Ma már nem az — válaszol a robbantó vájár — ez egy szakma a sok között. Tekintélyünk meg már semennyi sincs, de, hogyan is várnánk el másoktól ezt, amikor házon belül sem jegyzik a mi mesterségünket. Mást ne mondjak, a bányásznapon kaptam 1500 forint jutalmat, úgy, hogy a körletben mondták: — Itt ird alá.

— Félre ne értsen, nem sértődtem meg, mert nem hívtak meg az üzemi ünnepekre az irodisták közé. Azt is tudom, volt ott azért egy pár bányász is. Dem mégis, milyen jutalom az, amit így ünnepelek, s így kell átvennünk. Nem lehetne ezt, valahogyan másként csinálni? Mert a munkánkkal úgy tudjuk, nincsen baj, azt rendre a legjobb tudásunk szerint elvégezzük. Tehát nem rajtunk bányászokon múlik, hogy rangját veszítette ez a szakma, mi visszajuttatnánk oda, ahol volt, de nem tudjuk hogyan is csináljuk.

Veress Tamás

— Az Anyag- és áruforgalmi főosztály — a többi üzemhez hasonlóan — a jövő esztendő teljeseen új felállásban kezd el. A főosztály megváltozott, illetve leszűkített működési körrel, s más telephelyen folytatja majd működését. Így igaz ez, s mondana erről részleteket? — kérdezem Koszorús Pál kereskedelmi igazgatót.

— A hír igaz, mert az igazgatótanács korábbi elképzelését, ami szerint az anyagellátás és az egész főosztály egyszemélyes kft. lett volna, megváltoztatta. Olyan tervet dolgozott ki, ami a közös vállalat felállítását jobban megfelel. Ez annyit jelent, hogy a főosztály valószínűleg három részre fog tagozódni. Így a közvetlen vállalati anyagellátással kapcsolatos részek helyileg is elkerülnek a jelenlegi telephelyről, s ezek tartoznának közvetlenül a közös vállalathoz. Az anyagosztályon maradna egy kereskedelmi kft., mely feltehetőleg vállalati alapítású lenne. A harmadik rész az október 1. óta önállóan működő faterlep, mely betéti társaság.

— Néhány szót az első egységről, mely a közös vállalat szempontjából a legfontosabb. Az anyagellátás egy osztály formájában, a gazdasági igazgatóság keretén belül, fog működni. Feladata az anyagellátás biztosítása lesz, s helyileg a dolgozók több telephelyen lesznek. Maga a társaság központja az EDÜ területén lesz, itt lesznek a központi raktárak, illetve az EDÜ kiemelt anyagainak raktárjai. Még nem eldöntött teljes egészében, hogy a bányáüzemek ellátásához szükséges anyagok raktára melyik helyen lesz majd, s az sem, hogy hol kapnak helyet az üzemeltetési igazgatóság anyagai. Valószínűleg a IV. és V. bányáüzemek területén lesz a bányáüzemi anyagok raktára, míg az üzemeltetési igazgatóság anyagainak raktára a III. sz. bányáüzem területén lesz.

— A kereskedelmi kft.-hez a vállalat számára '91-től szükségtelen anyagok, az inkurrens anyagoknak az értékesítése, illetve a készlet feletti anyagok értékesítése tartozik majd, mint fő feladat. Emellett ezen a területen működni — elsősorban a külkeres-

tud biztosítani a következő években is.

— Mindez azt jelenti, hogy ebben az évben a MEV-nek, s utána a közös vállalatnak a betéti társaság fogja a faanyagokat biztosítani?

— Igen, a betéti társaság a bányáüzemi teljes ellátást is vállalta, illetve a szerződésben ez kötelezettségként szerepel. Az idei évre a betéti társaság ugyan olyan elszámolási áron vállalta a fa feldolgozását, mint a korábbi időszakban. Mondhatom azt, hogy önköltségi áron vállalta a bányáüzemek kiszolgálását. A jövő évtől külön megállapodást kell kötni minden ilyen jellegű munkára, megrendelésre. Az elképzelések szerint a bányáüzemi kiszolgálás a következő években is igen jutányos áron — az önköltségi árhoz közeli áron — fog történni, annak fejében, hogy a vállalat viszont az alapanyag-ellátásban, a lehetőségeihez képest, segítséget nyújt. Természetesen szigorúan kereskedelmi alapon.

— A jövőre nézve hogyan látja, az ilyen átalakulás, felaprózódás nem fogja a közös vállalat dolgait megnehezíteni? Új rendszerben, szétszórtan, kisebb létszámmal végezni azt a tevékenységet, amit itt, a főosztály területén együtt, egymásért is végzett a kollektíva?

— Biztos az, hogy nagyon sok olyan kezdeti probléma fog jelentkezni, ami a megszokottól való eltérésre utal majd. Én úgy gondolom, a vállalatnak mindenképpen lépéseket kellett tennie ma is, hogy minél gazdaságosabban meg tudja szervezni a saját termelését. Személy szerint egyet értek azzal az elképzeléssel, hogy minden olyan tevékenységet, amely nem közvetlenül a termeléshez kapcsolódik, a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell, vagy netalántán minden olyan termeléstől meg kell szabadulni. Nyilván a vállalat számára fontos az, hogy ezeket a tevékenységeket úgy szervezze meg a háta mögött, vagy úgy szabaduljon meg ezektől a tevékenységektől, hogy számára az előnyök, konkrét bevételeket jelentsen.

— Átmenetileg minden terület fog küzdeni — reméljük rövid ideig — azaz az új problémahalmazal, amiket mindenképpen meg kell oldania a saját működéséhez. Én igen kemény feladatnak látom az anyagellátás megszervezését. Félek attól, a közös vállalat indulásánál nagy zökkenők is bekövetkezhetnek, mert az a számítógépes rendszer, ami a vállalat gazdálkodásának, ezen belül a teljes anyagellátásnak is az alapja, nem áll még rendelkezésre. Félek, hogy a 800 millió forint körüli anyagforgalmat egy lényegesen leszűkített dolgozó hányaddal kell ellátnunk, s hogy meg lesz-e az a műszaki háttér, ami indokolja azt, hogy ilyen kevés emberrel is el lehet látni ezt a feladatot — mondta befejezésül a kereskedelmi igazgató.

Veress Tamás

A csapat tagjai háromszög fémpillért építenek át, illetve azt előfeszítik. Csöndör László felvétele

Hasznos tudnivalók

Végkielégítésről, részvényvásárlásról, vállalkozásról

Ismereteink szerint a végkielégítésre jogosult dolgozóink közül igen sokan fontolgatják, hogy a pénzükről részvényeket vásárolnak majd, hisz ez vállalkozásnak számít. Felmerült az igény, hogy lapunk hasábjain adjunk részletesebb tájékoztatást ennek lehetőségeiről.

Tervbe vettük, hogy a közeljövőben megszólaltatunk egy pénzügyi szakembert, aki elmondja majd, mit kell tudni a részvényekről, a részvényjegyzésről, ám, mivel ez a vállalkozásnak csupán egy formája, előbb a vállalatnál működő munkaügyi szolgáltató irodát kerestük fel, ahol **Eváné dr. Kamarás Zsófia** hasznos tanácsokkal szolgált mindazoknak, akik a közeljövőben végkielégítést kapnak.

— A végkielégítést bruttó jövedelemből állapítják meg — mondja előljáróban a jogász szakember. — Ez azt jelenti, hogy a hűsz százalék forrásadót minden körülmények között levonja a kifizető, jelen esetben a Megyei Foglalkoztatási Központ.

— Az az alapszabály, hogy az állami végkielégítést halasztott adózással lehet a továbbiakban adózni, vagyis annyi hónapon keresztül számolható el a jövedelemmel, ahány hónap végkielégítést kaptam.

— Mondok egy példát. Tegyük fel, hogy októberben kapja meg valaki a huszonegy havi végkielégítést. Ez azt jelenti, hogy 1990-ben az egyéb ez évi jövedelméhez hozzá ad három hónap bruttót, és akkor meglátja, hogy tartozása van-e az adóhatóság felé, vagy netán neki tartozik az adóhatóság.

— Tehát, három hónapot elszámol ez évben, tizenkét hónapot az 1991-es jövedelme után és akkor még marad kilenc hónapja, amit a '92-es jövedelme után számol el.

— Tudom, hogy szörnyű érzés, ha az embernek adóssága van, mégsem javasolom senkinek, mondjuk annak, aki a harmincszázalékos adósávba tartozik — ebből van a legtöbb, hisz a kifizetett végkielégítések összege nem csupán átlagosan, de számszerűségében is olyan 300 ezer forint értékben a leggyakoribb —, hogy rakja félre azt a bizonyos tíz százalékot. Egyrészt, mert célszerű, ha valahogyan kamatoztatja. Ha csak betesz a betétkönyvbe és 25 százalékos éves kamatot kap, már jobban jár, másrészt, ilyen iszonyú infláció mellett nem rossz dolog kamatmentesen tartozni az államnak, harmadszor pedig, eddig minden évben csökkentek a személyi jövedelemadó kulcsok. Tehát elképzelhető, hogy 1993-ban, amikor az utolsó részével elszámol, már egy alacsonyabb adósávba tartozik.

— Ez arra az esetre áll, amikor valaki feléli ezt a jövedelmet és eszerint adózik. Van azonban egy kedvezmény, amely a nem végkielégítésből származó

jövedelmeknél is létezik. Nevezetesen a nem végkielégítésből származó összeg jövedelem 30 százaléka adómentes, abban az esetben, ha azt vállalkozásba fekteti.

— A végkielégítésnél ugye, az a helyzet, hogy itt a végkielégítésből származó teljes jövedelmet lehet adómentesen vállalkozásba fektetni. De ez elég csálóka adómentesség. Mert igaz ugyan, hogy ez a jövedelem adómentes, tehát, amikor az év végén elszámolok az adóhatóságnak, még a hűsz százalék adóelőleget is visszaigényelhetem, de ezzel nem teszünk mást, minthogy az egészen elhalasztom az adóját.

— Abban a pillanatban, amikor a beinvestált összeget kivonom a vállalkozásomból, akkor egyszerre és az egész után adózni kell, még abban az évben. Tehát, ha egy-két, vagy tizenöt, de akár harminc év múlva is — mert nincs olyan, hogy felső határ, amikor már nem kell adózni — kivonom a vállalkozásból a pénzt, akkor az összes adót egy összegben fizethetem és már nincs az a kedvezmény, hogy mondjuk 24 hónapon, vagy három éven keresztül számolható el.

— Az adótörvény egyébként igen pontosan megmondja, mi számít vállalkozásnak, vagyis mire lehet felhasználni adómentesen a végkielégítést. Ezek: a részvény, a részvény, a kft. üzletrész, törzsbetét, hogyha betéti társaságot alapít valaki, a szövetkezeti részvény, a szövetkezeti üzletrész, és az egyéni vállalkozásokhoz vásárolt gép, berendezés (adott esetben gépjármű), valamint a mezőgazdasági vállalkozásban az ültetvény értéke.

— Ez azért lényeges, mert, ha valaki mezőgazdasági, vagy ipari vállalkozásba kezd, és ahhoz ingatlan, telket, épületet vásárol, az már nem tartozik az előző csoportba, tehát nem élvez adómentességet.

— Egy másik ilyen dolog, amellyel kapcsolatban igen sok félreértés kering a vállalatnál, az a letéti jegy. Az íment felsoroltam mi számít vállalkozásnak és igaz, hogy az adótörvényben van egy olyan kitétel is, hogy „... és egyéb értékpapir, amit a minisztertanácsi rendelet ide sorol”, csak hogy nincs még ilyen kormányrendelet.

— En azt tudom javasolni, ha valaki értékpapírok vásárlásával akar haszonhoz jutni, vagy különleges nyereségre szert tenni, az inkább adózzon le folyamatosan — annyi hónap alatt, ahány hónap végkielégítést kapott. Tegyük akár letéti jegybe, akár bankbetétbe a pénzüket, ugyanis a kamatokból egységesen csak hűsz százalék adót vonnak le, de nem biztos, hogy a végkielégítésből megéri részvényt vásárolni.

— A részvényvásárlást azért nem javaslom, mert

a részvény akkor igazán jó befektetés, ha ezt jól adják veszik. Tehát, amellett, hogy ebben nem kevés a kockázat, a jelenlegi jogszabály szerint, az eladást követően — például a végkielégítésből vásárolt részvények — adókötelesek, még hozzá egyszerre és egy összegben.

— Ha azonban valaki tényleg vállalkozni akar úgy, hogy belép egy részvénytársaságba, vagy kft-

be tagként és ott üzletrészt vásárol, az más. Az nyilván nem azért csinálja, hogy utána egy-két év múlva eladja a részvényeket. De, ha valaki csak „spekulál”, az azt kockáztatja, hogy egy eladással a teljes végkielégítése, az az évi rendes jövedelmével megnövelt összeg alapján egyszerre adóköteles — mondotta végetül Éváné dr. Kamarás Zsófia.

Nógrádi Gábor

Ionizáló sugárzások okozta ártalmak

A röntgensugárzásnak és a természetes radioaktív anyagok sugárzásának a biológiai hatásait röviddel a sugárzások felfedezése után már felismerték. Alig négy hónappal Röntgennek az új sugárzás felfedezésére vonatkozó bejelentését követően egy amerikai orvos leírta, hogy egy beteg koponyájáról készített röntgenfelvételt a haj kihullását okozta három hét múlva az exponált területen. Kézenfekvőnek látszott az ok-okozati összefüggés felvetése a sugárzás és a hajhullás között. Ezt a feltételezést csakhamar mások észlelései is megerősítették. Egymás után jelentek meg közlemények különböző országok orvosi folyóirataiban arról, hogy a röntgensugárzás olyan bőrelváltozásokat okoz, mint az intenzív napozás: bőrpírt, melegérzést, felhályagosodást, majd az akut tünetek elmúltával pigmentációt. Ugyancsak bőrtünetek vezettek a természetes radioaktív anyagokból kibocsátott sugárzás biológiai hatásának a felismeréséhez. Közismert Becquerel francia tudós esete, aki a mellényzsebében felejtett kis rádiumkészítménytől egészen hasonló bőrelváltozást szenvedett. Már a múlt század végén azt is leírták, hogy az újonnan felfedezett sugárzás hatására szabálytalan pulzus, szívdobogás, álmatlanság és fejfájás jelentkeznek.

Tehát a századfordulón minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy az ionizáló sugárzások *helyi* és *általános* biológiai hatásuk van. Ennek ellenére a tüneteknek kezdetben nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget. Csak akkor kezdtek komolyabban felfigyelni a veszélyre, amikor kiderült, hogy ismételt, vagy tartós besugárzás hatására súlyos károsodások keletkeznek.

Foglalkozási ártalomként jelentkezett a bőr krónikus sugársérülése, az úgynevezett „röntgenkéz”. A sugárzással foglalkozó orvosok és kutatók igen gyakran saját kezüket világitották át, hogy a sugárzás áthatoló képességét bemutathassák vagy tanulmányozzák. Bizonyos idő múltán kezük bőre rugalmatlanná, szárazzá és sérülékennyé vált, a körmök berepedeztek, a kézhat szőrzete kihullt.

1902-ben olyan bőréről számoltak be, amely besu-

gárzott területen fejlődött ki. Ez volt az első, ionizáló sugárzásnak tulajdonított rosszindulatú daganat. A későbbi években más szövetekben és szervekben is észleltek daganatos elváltozást a sugárzás hatására. Az ionizáló sugárzásnak a fehérvérűség (leukémia) kialakulásában játszott szerepét 1911-ben vetették fel először, amikor a betegség halmozott előfordulását észlelték sugárveszélyes munkakörben foglalkoztatott dolgozók között.

A radioaktív sugárzás rákkeltő hatásának a radiológia számos úttörője esett áldozatul, köztük Marie Curie, majd két évtizeddel később leánya, Irene Joliot-Curie, Rutherford, Fermi és még sokan mások.

Eppen a foglalkozási sugárártalom elleni védekezés érdekében az 1. és 2. Nemzetközi Radiológus Kongresszus napirendre tűzte a sugárveszélyes munkakörben dolgozók sugárterhelésének a szabályozását, bevezette a „toleranciadózis” fogalmát és létrehozta a Nemzetközi Sugárvédelmi Bizottságot (ICRP).

E nemzetközi szervezet ajánlásain nyugvó nemzeti sugárvédelmi előírásoknak tulajdoníthatjuk, hogy az akut és krónikus sugárártalom gyakorisága a harmincas évektől kezdődően napjainkig meredeken csökkent.

dr. Debreczeni László

Harmadik Színház

— Utazó publikum

1990. második felében három alkalommal indítottunk autóbuzsi a **Katona József Színházba**. A korábbi években szinte lehetetlen volt Pécsről csoportos jegyekhez jutni az ország legnagyobb színházának előadásaira. A Harmadik Színháznak jó kapcsolatai révén ez sikerült. (Másküléve a nagyszerű művészsztárhoz vendéglátást a Harmadik Színház Csirkefej előadását.) Törzsközönségünk kérésére a pesti színház három világhírű előadását hét végeken is játssza.

Elsőként november 4-én a **Pandora szelencéje**—Lulu című előadásra indítottunk buszt, azt követően decemberben a **Platonov** (bemutató május 21-én Párizsban, az Európa Színházban) és a **Három nővér** című előadásokra. (Mindhárom előadásra tavaszig minden jegy elkelt.)

Előzetes jegyrendelés a Ságvári Endre Művelődési Házban személyesen, vagy a 12-478, illetve 31-02 telefonszámon.

A Vénasszony

Bemutató a Ságvári Endre Művelődési Házban

Számomra megrázó színházi élmény volt Spiró György: **Csirkefej** című drámája, melyet 1988. márciusában mutatott be a Ságvári Endre Művelődési Ház Vince János rendezésében. A mai magyar drámairodalom egyik legkiemelkedőbb alkotásának színrevitele, a rendezés, a díszlet, s végül a színészi produkciók méltán tették

országos hírűvé a pécsi bemutatót. A teltházas vidéki és budapesti előadások, a sok meghívás, a napi, hetilapokban, szakmai folyóiratokban megjelent dícsérő hangú kritikák bizonyították, komoly érték született művelődési házukban. Hosszútávra ígért sikert.

Az élet azonban közbeszólt, színésztragédiák, betegségek kényszerűsége leparancsolta a darabot a színpadról. Magam elképzelni sem tudtam, hogy egyszer majd más formában feléled. S mégis így történt.

A fáma szerint Sólyom Katalin, aki Bódis Irén megbetegedése után ugrott be a Vénasszony szerepébe, a debrecenieket is segítette, ott is beugróként mentette meg a bemutató előadást. Debrecen és Pécs között utazgatva jött rá, hogy a Vénasszony szerepe annyira kerek, egész, hogy önálló monodramaként is megállná helyét a színpadon. Az ötletet aztán tett követte, s létrejött egy nagy kísérlet, egy drámából egyetlen szerepet kiemelve új dráma született.

Az „előadás létrehozói” — ahogy a bemutatót kiosztott kis szórólapon szerepeltek: Muschberger Agnes, Sólyom Katalin, Vince János és Werner József, így betűrend szerint, demonstrálva, hogy a létrehozók egyenrangúak —, nehéz feladat előtt álltak.

Pergő cselekményű, párbeszéd, többszereplős drámából kellett kiemelni a darab összefogójának, a Vénasszonynak a figuráját. Ezáltal megváltozott minden. A díszlet jelentősége megnőtt, szorosabbá kellett tenni a színpad-nézőter kapcsolatát, jelzésekkel, zörejjel, világítással, ügyes és egyértelmű rendezői fogásokkal kellett nyilvánvalóvá tenni a történetet, mely ezáltal alapvetően úgy változott meg, hogy több ember drámájából egyetlen ember tragédiájává vált, és közben érezzük, e mögött az ember mögött igen sokan állnak, magányukkal, indulataikkal, sívárságukkal. Az előadás igazolta, hogy a „létrehozók” elképzelései jók voltak, ám mindez csupán háttér, a szükséges, de nem elégséges feltétel maradt volna a sikerhez Sólyom Katalin színészi-művészi szerepformálása nélkül.

Ő maga a darab, a dráma, a tragédia. Mozgása, hangja, artikulációja, sírása és nevetése, egész játéka lenyűgöz. A XX. század végének televíziónéző generációja számára elképzelhetetlen szinte, hogy 75 percen át ugyanaz az egy szereplő izgalmas drámát produkálhat számára. Sólyom Katalin és az előadás többi alkotója bebizonyította, hogy ez lehetséges.

K. J.

A Ságvári Endre Művelődési Ház programja

A város legolcsóbb mozijába szeretettel várjuk az izgalmas sikerfilmek kedvelőit. Előadásaink 17.30 órákor kezdődnek. **Film-múzeum — Artkino** programjainkon archiv filmeket és a filmművészet nagy alkotásait vetítjük szerdán esténként fél 8 órákor.

Kategóriába sorolás nélkül a belépőjegyek ára 30 forint, diákoknak és nyugdíjasoknak 20 forint.

17-én: Szédülés (amerikai film).

Film-múzeum — Artkino: Ninocska. Főszereplő: Greta Garbo.

20-án: Rövidzárlat (amerikai film).

21-én: A tengeraltjáró (NSZK kalandfilm).

24-én: Rocky Horror Picture Show (amerikai zenés film).

Film-múzeum — Artkino: Elfelejtett ósok arnyai.

27-én: Halálos fegyver 2. (amerikai kalandfilm).

28-án: Marslakó a mosztoham (amerikai horrorfilm).

Film-múzeum — Artkino: Az én XX. századom.

HARMADIK SZÍNHÁZ

ELOADÁSAI

15-én, 22-én és 29-én: A Vénasszony. Spiró György: **Csirkefej** című drámája nyomán.

Az előadások este 7 órákor kezdődnek, a belépődíj 50 forint.

A művelődési ház a sportot, mozgást kedvelő felnőtteknek és gyermekeknek ajánlja a következő programokat.

Zenés kondicionáló torna: hétfőn és szerdán 18 órákor.

Baba—mama torna: kedden 9.30—10.30 óráig.

Zenés, játékos óvodások torna: hétfőn 16.30—17.30 óráig, szombaton 10—11 óráig.

Érdeklődni lehet a 12-478 telefonszámon.

32 év egy üzemben

Földesdi István az V. sz. bányászati rangidős körletvezetője is ez évben elbúcsúzik. A bányászat ismét szegényebb lesz egy tapasztalt, sokat megélt, örökmozgó, szókimondó, de barátságos, fanyar humorú, több, mint három évtizeden át a bányátjáró „utolsó mohikánok” egyikével.

A bányaiipari technikumból 1958-ban jött Bakonyára csillésnek. Az eddig kimondottan szénbányász hagyományokra és ismeretekre építő technikumból, akkor hárman jöttek át az új iparágba, az uránbányászathoz. Farkasi István a III. sz. bányászüzembe került, Mátyás Elemér az I. sz. bányászüzembe.

Földesdi István egy évig dolgozott csillésként, majd robbantómester lett, s 1980-ban aknász. A hetvenes évek legelején Fördös Ferenc körletvezető helyettese lett, s rövid idő után, 1974-ben már a III. körletet dirigálta.

— Ma, amikor a fejtéseken már 100-as szkréperünk van — meséli a múltóról —, nehezen hihető, hogy volt idő, amikor Tótváron a fejtéseken még fatalicskát használtak az emberek. A robbantási technológia is nagyon kezdetleges volt, igen rövid fogásmélységgel. Röviden, mi, akik a szénbányászathoz szoktunk, tártottuk itt a kezdetben a szánkát, mert minden új volt, ismeretlen, s meg kellett szokni, tanulni ezeket. Ráadásul, az a mindent körülvevő titokzatosság, sokszor már mi sem tudtuk, mit fermeünk, annyi volt a mende-monda az urán körül.

— A termelést nagyban befolyásolta az akkori szelektív repesztés, ami lehetetlen egy dolog volt. Az I.—II.—III.—osztályú érceket, s meddőt, mind-mind külön kellett robbantani. Kabaré számban ment, amiket mi csináltunk. Igaz, nagyon komolyan vettük ezt, s bürtönnel fenyegettek az embert, nehogy másként csinálja. Bár bíróságig soha nem kerültek el a dolgok, de fegyelmet, prémiüm elvonást, s más hasonlókat azért osztogattak. Előfordult ugyanis, hogy összerobbantottak három

lyuk elsőosztályt másodosztálytal. Istenem, ha egy vágathajtás elrobbantott egyszerűen, abból csúnya nagy botrány lett mindig. Volt ugyanis, egy operátor és egy főoperátor, aki másra sem figyelt, csak a robbantásokra, s ha valami nem úgy sikeredett, rohant, s jelentette.

— Később rájöttek arra, mindez értelmetlen, ebből igazán jó minőség nem származott, csak többletmunka és kevés teljesítmény.

A tizenhat évi körletvezetői munkájáról is sokat mesél. Arról, hogy milyen jó kollégákkal dolgozott, s milyen jó csapatokat irányíthatott. Nehezen szánja rá magát, hogy említsen párat, végül megteszi. Öszszegzésül előre annyit mond: — Általában az ember a jó csapatokra emlékszik szívesen, bár volt egypár rossz csapattal is dolgom, akiket elretentő példaként említhetnék. A jó csapatokra az volt a jellemző, hogy egyik körletből mentek a másikba az üzemi feladatoknak megfelelően. Nos, nagyon szívesen dolgoztam a 22-es csapattal, Gadó Pistiékkal, de ugyanígy jó barátom a Kalocsai Gyula, a 39-es csapat vezetője, ők hosszú ideig az üzem egyik legjobb csapata voltak. De említhetném a 70-es csapatot, Tornó Tiborékat, Farkas Istvánékat, a 41-es.

Ezzel kapcsolatban arra kérem a körletvezetőt, mondjon arról valamit, hogyan állunk a jó csapatokkal. Az évek során, ugyanis a gyengébb csapatokkal beszélgetve mindig azt hallottam. X csapat nem jobb, mint ők, csak hát a körletvezetés jó munkahelyre telepíti őket. És ők — mármint a gyenge csapat — is jók lehetnének, de velük kiszűrnék, s mindig kutyakemény munkát kívánó fejtést kapnak.

— Van ebben valami, persze, hogy van, de nem így — mondja a körletvezető, miközben, már 112-szer húzza ki, majd ereszt vissza tokjába a rügós mérőszalagot — hiszen azért kap egy csapat jobb munkahelyet, mert a korábbi helyén már bizonyított. Az

vitathatatlan, ha én látok egy jobb munkahelyet, s azt a legjobban ki akarom használni, akkor, persze, hogy egy jó képességű csapatot küldök oda. Az eleje persze mindennek az, hogy a jó csapat is úgy válik azzá, hogy valamikor rossz körülmények között is jó és eredményes munkára voltak képesek. Az biztos, a „jó csapathoz”, legalább egy vezér kell. Lábán Jani bácsival fogadtunk is egyszer, mert, hogy ő azt mondta, egy fecske nem csinál nyarat. Bebizonyítottuk, s ő el is fogadta, igen is csinál. Bakonyán volt egy gyenge csapatunk, az 5-ös, akik az üzemi szint alján kerestek. A 41-es csapatról lekerült a Káta Imre, s mondta, adjak neki egy bármilyen rossz csapatot, az 5-ös is jó lesz, ő bizonyítani akar. A lényeg, olyan gárdát kapált a csapatból, hogy még a bányamánó is hümmögött ezen. Szó se róla, az emberek a lanovkán ehettek, a fejtésből le és fel csak anyaggal mehettek, s ha nem volt az emberek hóna alatt deszka, vagy fesszke legalább öt darab, az kapott az Imrétől. Tény, az ötös a legjobban kereső csapatok közé jutott fel. De az is, ahogy elment a csapatvezető, ugyanolyan mélyre csúsztak vissza.

A körletvezető sokat mesélt a régi, jó nevű vajúrókról, s arról, hogy minden időszakkal megvannak a bányász egyéniségei. Ma is vannak jó csapatvezetők, jó vajúrók, csak elődeikkel ellentétben, ők már nem tudnak húszegynéhány éven át bizonyítani. Meg hát hirtelen, s szinte egyszerűen dőltek ki a „híres emberek” a sorból, s így a népszerűségben az újak még nagyon alul bandukolnak.

De beszélt arról is, öszszehasonlítva a II-es és V-ös üzemet, hogy miként teremtdötek meg az egyre jobb munkafeltételek. Igaz, arról is beszélt, hogy a bányászok naponta hadilábon állnak a technikaival, mert török a fúrószár, meg áll a lafetta hidraulikája, bedöglik a fúrógép, s így sok az üresjárat.

Végezetül, a jövőről mondott pár gondolatot, elsősorban azt, hogy akik itt maradtak, megérdemlik, hogy a vállalat tovább munkálkodjon. — Mert nem az itt dolgozók munkájából, hogy ez a helyzet kialakult, hiszen, mindenki a lehetőségek szerint dolgozott. Hogy mit hoz a jövő, nem tudom, de, hogy lesz problémájuk még az utánunk jövőeknek, az biztos. Mi megéltünk egy-két boldokházt, üvöltőset is és csendeset, s lehet, ebben lesz részük jövőre is, mert a helyzet esetleg olyan lesz. A követelmények lehetnek olyanok, hiszen én nem tudom elképzelni a gazdaságos üzemeltetést, amikor ahhoz nincsenek meg a feltételek. Vagy, ha megvannak, csak mi nem tudunk róla, akkor érthetetlen, hogy miért nem tudjuk, s csináltuk úgy. Mit látnak a külföldiek ebben a vállalatban olyant, amit mi nem vettünk észre? Ha jövőre sikeres évet zár a közös vállalat, akkor biztosan kiderül, mi az, amit rosszul csináltunk, illetve, mit nem vettünk észre — mondja búcsúzóul Földesdi István.

Vida János körletvezető

A maga huszonhét évesével — mikor e sorok íródnak — mindenképpen ő a legfiatalabb körletvezető a vállalatnál. Igaz ugyan, hogy a bányászüzemekben — és így Petőcön is — olyannyira megfiatalodott a műszaki vezetés, hogy az átlagéletkor ma holnap már a harminc évhez közeledik, de, ha egy huszonéves ifjú három év után az üzemi termelést tekintve a legjelentősebb körletet vezeti, az már valami.

Karrier? Talán. De tíz éve még bizonyára másról álmodott...

Pedagógus család gyermekeként Komlón született, majd '72-ben Pécsre költöztek. Hat évvel később a Nagy Lajos Gimnáziumban kezdte meg középiskolai tanulmányait, ám '80-ban Kecskemétre került. Az ok: a sport.

Vida János ugyanis versenyszerűen dzsúdózott és, amikor épp tíz éve a pécsi cselgáncs-szakosztály a darabjaira hullott, társaival elhatározták, Kecskemétre mennek, a sportág hazai fellejvárába. Utánpótlás válogatott volt, többszörös magyar bajnok különböző korosztályokban, ám később, egy súlyos sérülés, derekba törte az ígéretes sportpályafutást.

Ma már mosolyogva meséli, hogy a súlyos bokatorést — melytől csak több műtéttel sikerült rendbe hozni — tizenhét éves korában, amolyan születésnap meglepetésként kapta.

Egy ideig még versenyzett, ám az érettségi után választani kellett. Már a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemre járt, amikor végleg búcsút mondott a tataminak.

— Mindig is műszaki pályára szerettem volna menni — vallja az ifjú körletvezető. — Hogy miért éppen a bányászatot választottam? Érdekel a dolog. A haverjaim legtöbbször is bányász volt, a nagyapám is egy ideig Vasason bányászott. Aztán az is vonzott, hogy itt a fokozottabb mozgásigényemet is kielégíthetem. Ha engem leültetnek egy íróasztal mellé és ott három órát el kell töltenem, lehet hogy összetöröm.

Az egyetem első éveiben a tanulmányi szerződés még István-aknához kötötte. Ám a nyári gyakorlatok során nyomasztotta az ottani légkör, a piszkálódás, az idegenkedés és az, hogy véleménye szerint, a vezetők mesterségesen szították a feszültségeket.

Igy aztán átnyergelt az „urán vonalra” és '82 július 29-én, két nappal azután, hogy kézhez kapta a diplomát, munkába állt a IV. sz. bányászüzemnél.

— Akkor már nős voltam — emlékszik vissza. — A feleségem gyógyszerész, az egyetemen dolgozik. Neki akkorra már nem volt szabadsága, így arra gondoltam, szolidaritást vállalok vele. A szokásos nyári krónikus aknászinség közepe érkezem. Így aztán, bár az a szokás, hogy egy

végzős mérnök előbb megismerkedik a különböző részlegek munkájával, én egyből a mélyvízbe kerültem.

A III-as körlet aknászaként dolgozott '83 februárjáig. Szeretettel szól egykori tanítómesteréről, Székely Jenőről, akitől rengeteget tanulhatott. A megmérettetés eredményeként alig fél év után már körletvezető-helyettes, majd ez év februárjában a III-as körlet vezetőjének nevezték ki.

Arra a kérdésre, hogy mi az a legszorítóbb gond, ami egy ifjú körletvezetőnek ma fejfájást okoz, Vida János egy kissé elkomorodik.

— A jól képzett, a legkvalifikáltabb munkaerő elvándorlásában látom a legnagyobb gondot. Ez a vállalat jövőjét veszélyezteti, mert egyszerűen nem lesznek idővel olyanok, akik a fiatalokat megtanítják a szakmára. Egy jó bányász, aki a tudása legjavát adja, az én szememben legalább olyan értékes ember, mint egy Nöbel-díjra felterjesztett tudós. De sajnos nagyon nagy az elvándorlás, és nem elsősorban a 63 százalék miatt. Én úgy látom, és lehet, hogy ezzel a véleményemmel nem leszek népszerű — hangsúlyozom, ez a saját véleményem és semmiféle bizonyítékom nincs —, de ma nagyon könnyen lehet a rehabilitációhoz hozzájutni. Bizonyos fokig megértem, hogy a kvalifikáltabb dolgozók nagy része úgy látta, biztosabb a jövője a rehabilitáció keretein belül, minthogy egy kétes kimenetelű szerződésre várjon. Igen ám, csak a legjobbak bányászainkat veszítettük így el.

Vida János azért ennek ellenére optimista. Az új szervezeti felépítéstől azt várja, hogy a szövetvényes hierarchikus rendszert olyan új forma váltja fel,

ahol nagyobb lesz az önállóság, csökkön az adminisztráció, megszűnik az egymás feje fölött való átnyuladózás, a már-már öncélú ellenőrzéget. Talán eltűnik a bányászüzemek közötti szakadék is, hisz eddig egymás munkájáról, dolgairól — talán épp a titkosság, a titkosítások miatt — alig-alig tudtak valamit.

— És, hogy miként látja az uránbányászat jövőjét Magyarországon? Ó optimista. Angol nyelvtudása, no, meg feladatköre révén gyakorta kerül kapcsolatba az ir szakemberekkel. Márpedig a szigetországiak igencsak komolyan veszik a dolgot. Annyi rövid- és középtávú tervet, amennyit az utóbbi hetekben „rendeltek”, alig győzik a mérnökeink...

— Úgy gondolom — vélekedik Vida János —, hogy csak akkor maradhatunk meg, ha a fémkilönkénti költség lesz a mérce. Tehát, hogy milyen ércet termelünk és mennyiért. Ez a lényeg. Nem lesz könnyű az átállás, hiszen ma még a premizálási rendszerünk is olyan, hogy az éri meg a bányászni is, ha egy csille kiváló érc helyett öt csille — finoman úgy fogalmaznék — pocsek érc kerül ki a bányából. Tehát rendkívül nagy az elszegényedés. Nem titok, hogy ezt — ha lehet úgy fogalmazni — az írek is a szemünkre vetették. Tehát ezt a tonnatermelésen alapuló bérezési rendszert feltétlenül át kell majd alakítani. Meg kell majd találnunk a legmegfelelőbb technológiát is, hogy a lehető leggazdaságosabban termeljenek. Ehhez pedig a jelenleginél sokkal jobb technológiai- és munkafegyelmre lesz majd szükség — mondta végezetül Vida János.

N. G.

Tenisz

Bogyay-Szabó prolongálva

A fák nem nőnek az égig, tartja a mondás és különösen igaz ez, ha a vállalati tenisz bajnokságról van szó. A fiatalok ugyanis hiába ostromolják már évek óta az idősebbek „trónusát”. Bogyay Ferenc és Szabó Győző még ma is magasan kiemelkedik a mezőnyből.

A két tapasztalt teniszező magabiztosan jutott a fináléba, így megismétlődik a tavalyi döntő, és ritka élvezetes összecsapásra van kilátás. Az előcsatározások során különben a legjobb nyolc közé az esélyesek jutottak. A legnehezebb dolga Padosnak volt, aki csak rendkívül szoros három játszmás mérkőzésen tudta kivívni a továbbjutást, az egyre jobb játékokat mutató V. üzemi Szatmári Zoltán ellen.

Beigazolódott a papírforma a négy közé jutásért játszott mérkőzéseken is. Bogyay (Központ) a vártól könnyebben, 6-3, 6-1-re verte Mészáros (V. üzemi), míg a Pados-Kulcsár összecsapást a III. üzemiék játékosai nyerték 6-4, 6-4 arányban.

Személyi hírek

Nyugállományba került: Végh Walter vágár, Koch Ferenc bányamérő, Horváth József robbantómester, Szedlacsék Gyula földalatti csatlós (III. sz. bányász), Balogh Jenő vágár, Bábbics Lászlóné adminisztrátor, Bányász Tibor geofizikus, Becsei István villanyszerelő, Csoknya József vágár, Lengyel Károly operátor, Vitz Ferenc lakatos, Szendrő László geofizikus technikus, Szitkay Gábor szakvezető főaknász (IV. sz. bányász), Nagy György Antal földalatti villanyszerelő, Könczöl Boldizsár fűzőmester, Kriz István földalatti vágár, Herceg József szállítási felvigyázó (V. sz. bányász), Szabó Ferenc lakatos, Csór József gumis szakmunkás, Pál Lajos gépkész, Dömmert Gyula vegyipari szakmunkás, Böck Matyás fürdőkezelő, Gyurics Sándorné betanított munkás, Piros István betanított munkás, Schlachta Ferenc lakatos, Harsányi Csaba villanyszerelő, Mozsai József gépszakmunkás, Villies Béla segédmunkás, Schleier Imréné üzembeszervező, Nagy László üzembeszervező, Török Csaba üzembeszervező mechanikus, (Ércdúsító üzem), Gazdag Imre esztergályos, Borbás József vágár, Fehér György kovács, Kósa Pongrác karbantartó lakatos, Lauer János üzembeszervező, Gránik József aknász, Magyar István víz- és fűtésszerelő (Szolgáltató üzem), Csikós Ferenc operátor, Rózsa Iván műszaki csoportvezető (Központ).

Nyugállományba került dolgozóinknak ezúton is megköszönjük a vállalatunknál végzett eredményes munkájukat, s nyugdíjas éveikhez kellemes pihenést és jó egészséget kívánunk.

Ugyanakkor a másik ágon Adám (III. üzem) 6-4, 7-5-re győzött dr. Gömöry (Központ) ellen, míg a III. üzemi házi rangadón Szabó Győző Kiss László ellen diadalmaskodott 6-4, 6-2 arányban.

A döntőbe jutásért a favorit Bogyay biztosan verte Pados, míg a nagy rivális Szabó alaposan megizzasztott Adám Károly ellen. Végül is a tavalyi finalista 3-6, 6-0, 6-3 arányú győzelemmel kvalifikálta magát a döntőbe.

Nemcsak egyéniben, párosban is a döntőig jutott a vállalati bajnokság. A legjobb négyig az esélyesek simán vették az akadályokat, majd végül is a két favorit duó jutott a fináléba. A Bogyay-dr. Gömöry páros 6-2, 6-4 arányban győzött Adám és Kiss L. ellen, míg Szabó Gy. Kulcsárral az oldalán nagy csatában, 5-7, 7-6, 6-3 arányban diadalmaskodott a nagyszerű napot kifogó Pados-Mészáros kettős ellen.

Labdarúgás

Petőcön előkerült a góllövő cipő

Új fordulatot vett a kispályás labdarúgó-bajnokság legutóbbi játéknapjain a két petőci együttes versenyfutása. A sokáig élen álló IV. üzem „B” kétszer is megbotlott, míg a nagy rivális valósággal ontotta a gólokat és átvette a táblázaton a vezetést. A IV. üzem „B” előbb hatalmas meglepetésre 2-1 arányban alulmaradt az V. üzem „A” csapata ellen, majd csak kinkeserves döntetlent tudott kicsikarni az Anyagosztály ellen. Az ellen az Anyagosztály ellen, amelyet a másik pe-

tőci gárda korábban 5-1 arányban simán megvert. A sorsolás szeszélye folytán a bomba formába lendült IV. üzemiék a legutóbbi fordulóban azzal az V. üzemi „A”-val találkozott, amely korábban kétvállra fektette a riválisukat. Nos, ezúttal hengereltek a petőciek, 10-0-ra verték az előző forduló meglepetés-csapatát.

Szorgalmasan gyűjtögeti a pontokat a tavalyi bajnok Központ együttese is. Bodácsék előbb a rapszodikus szereplő Szálló ellen nyertek 9-8 arányban,

Igencsak leesett az álom és percekre levezőért kapkodtam a meglepetéstől a minap, mikor hírel vettem, hogy egy kft. egymillió forintot ajánlott fel annak az NB I-es labdarúgó-csapatnak, amely a bajnokság során legalább száz gólt lő az ellenfelek hálójába.

A csodálkozást és megdöbbenést nem is annyira a száz gól váltotta ki belőlem — hisz ez, ismerve a hazai élvonal képességeit, csupán utópisztikus álom —, hanem az a zseniális ötlet, az a nagyszerű

reklámfogás, amit a kft. kifundált.

Ez a cég semmivel sem kockáztatott többet így, mintha annak ígért volna egymillió forintot, aki jövő májusig saját építési kétélyes úrbiciklivel tesz kirándulást a Holdra.

Szóval, a magyar elmezseniális ötletekből alighanem kifogyhatatlan, még akkor is, ha a „szürkeállomány” ezúttal épp a honi labdarúgás élvonalát — mely amúgy is elég szürke — célozta meg gáláns felajánlásával.

Aki egy kicsit is figyelemmel kíséri a magyar foci hétköznapjait, bizonyára tisztában van vele, a kft. millióját így sokkal kevesebb veszély fenyegeti, mintha azt a legmegbízhatóbb, legkorszerűbb svájci bankban őriznék.

Elég, ha csak a bajnoki meccseket követő edzői nyilatkozatokra gondolunk. Abban ugye nincs semmi különös, hogy a győztes csapatok trénerai úgy agyba-főbe dicsérik a tanítványaikat, hogy attól még a legjózanabbul gondolkodó focisták is két számmal nagyobb „mellényt” öltenek a következő meccsen, és naná, hogy nem megy a góllövés.

Ha döntetlen az eredmény, akkor az egyik „mester” a játékeztető bírálja, a másik dicséri a játékosait, és a sérültjei miatt kesereg.

Ha veszít a csapat, akkor a „mágus” részben a „feketeruhásokat” kritizál.

ja, részben a sok sérülthez hivatkozik, de, ha egyikre sincs igazán jó oka, sommásan jegyzi meg: Gyermekeg védelmi hibából, elkerülhető gólokat kaptunk.

Mi következik ebből? Nos, még a hülye is rájön: még kevesebb gól. Tehát, ha például a magyar játékeztetői gárda felnő az európai színvonalhoz, a derék bírák nem ítélnék lépten-nyomon indokolatlan tizenegyeseket — az ellenfél javára —, ha a partjelzők időben intik a lest és nem túrik, hogy az ellenfél csatára a kapuig szaladjon a labdával, máris kevesebb lesz a gól. Arról nem is szólva, ha a focisták is felnőnek az európai színvonalhoz. Ha a védők nem vétenek gyermektegg hibákat, melyekből ma még elkerülhetetlenül elkerülhető gólok születnek.

Szóval, az egészben az a legnagyobb, hogy minél inkább emelkedne a színvonal, annál inkább csökkenne az esély, hogy valamelyik csapat száz rúgott góllal fejezi be a bajnoki pontvadászatot.

A kft. tehát nem sokat kockáztat. Úgy is mondhatnánk, az ő esetükben a kockázat el van vetve. A pénzük akkor lenne igazán veszélyben, ha a színvonal tovább süllyedne. De hová? Hisz a látottak alapján ez már — sajnos — majdhogynem lehetetlen...

Nógrádi Gábor

Grund Kupa 1990

Befejeződtek a csoportmérkőzések labdarúgásban, ahol csapataink eddig kiválóan szerepeltek. Nem kevesebb, mint öt méves együttes jutott a középdöntőbe. Elkészült már a párosítás is, és az erőviszonyok ismeretében egyik csapatunk sem esélytelen az elődöntőbe jutásra.

A legnehezebb dolga az Anyagosztálynak lesz, mely ugyan csoportgyőztes lett, és így elkerülte a címvedő Verticor gárdáját, de így is nehéz ellenfél jutott nekik. A tavalyi döntős ÉPFU elleni mérkőzéseken oda-vissza alapon küzdhetnek

majd meg a továbbjutásért.

Nehéz meccsek elé néz az V. üzem együttese is, akiknek Fortuna a jó erőkből álló Komló bányász üzem csapatát osztotta. Biztos továbbjutást várunk a IV. üzemtől, amely a Budai Lakóterületi Sportegyesülettel mérkőzik majd, de esélyes a Központ és a Szolgáltató is. Az előbbieket a Pklnik, az utóbbiak a Konzum ellen lépnek majd pályára.

A végső győzelem küszöbén állnak férfi kézilabdázóink. Padosék, mind a Távközlési Igazgatóság, mind a Mecsekvidéki gárdáját biztosan verték, s mivel a komlóiak visszaléptek a küzdelemtől, már csak a Bázis BÉV csapata állíthatja meg a mieinket a döntőben.

Kézilabdában a várakozásnak megfelelően jól szerepelt női csapatunk is. Ők a csoportmérkőzések során a Baranyakert és a Mecsekvidéki legyőzve másodikkak lettek, így a bronzéremért játszhatnak majd a novemberi döntőben. Az ellenfelük, feltehetőleg, a Távközlési Igazgatóság csapata lesz.

Már csaknem biztos, hogy a IV. üzem nyeri a Grund Kupa összetett versenyét. Miután a legutóbbi próbán, az október 7-én a Mandulásban megrendezett kocogás (nyolc és fél kilométer volt a táv) csapatversenyét megnyerték, már szinte behozhatatlan előnnyel vezetnek az összesítésben.

Kinek a nevében?

Magára valami keveset is adó szónok, levélíró, megnyilatkozó manapság nem mulasztja el kiemelni, hogy ő az emberiség, Európa, az ország lakossága, gyengébb esetben valamely réteg, közösség, csoport nevében mondja azt, amit mond. Itt és most arra nem térek ki, hogy ezt választási rendszerünk is nemcsak lehetővé, hanem egyenesen szükségszerűvé teszi. Így fordulhat elő, hogy a helyi önkormányzatok választásának második fordulójából képviselővé választott személy néhány támogató szavazattal hivatalosul majd a város, a község, a kerület lakossága, akik ugyan nem szavaztak órá, sőt, egyáltalán senkire sem szavaztak, mert enyhén szólva tele van a hócipőjük, de attól még jól hangzik, hogy „választóim nevében, a nép nevében, a lakosság nevében”. Végül is ki akadályozta meg őket, hogy szavazzanak — mondhatnánk, de ez egy másik történet.

Tüntettek az egyetemisták. Láthattuk a tévében, a délutánosok, vagy szabadságon lévőök akár a Széchenyi téren is, olvashattunk róla eleget az újságban. Voltak, akik egyetértettek velük, s voltak, akik nem. Ez kinek-kinek a magánügye, ha nyilatkozott is erről, akkor magánvéleménye. Nevezheti őket valaki „törpe minoritásnak”, magyarul kisebbségnek, „konzervatívoknak”, „ifjú kommunistáknak” és még ki

tudja mi mindennek, ez az ő dolga. Más kérdés, hogy más-más súlya van annak, ha „mezei állampolgár”, vagy „személyiség” nyilatkozik.

Amellett azonban már nem mehetünk el szó nélkül, hogy — amint azt az újságban olvashattuk — a diákdemonstráció szervezőit titokzatos és természetesen névtelen hívók arról tájékoztatták, hogy a bányászok már únják, hogy „hóhánnyó” diákok, ahelyett, hogy tanulnának, munkaidő alatt „sztrájkolni” merészelnék a Széchenyi téren.

Nem biztos, hogy van bányász, aki únja a hóhánnyó diákok megmozdulását, s az sem biztos, hogy van, aki nem únja. Ilyen felmérés — szerencsére — nem készült. Feltételezhető, hogy másképp látja a diákok helyzetét a sokgyermekes szülő, s másképp az egyedülálló. Másként ítéli meg a demonstrációt a fiatal értelmiségi és másként az idős. Ki-ki társadalmi, anyagi helyzete, egyéb körülményei szerint, ez így természetes. Nem természetes azonban, hogy valaki gyáván, kifejezetten provokatív szándékkal a „bányászok” neve mögé bújva mond magánvéleményt. Bár ez manapság — sajnos — divat.

Hogy én is egy divatos kifejezéssel éljek, ettől elhatároljuk magunkat.

Kablár János